

sij

VSEBINA

stran 4

ZLATI METALLOVI IN
ACRONIJEVI INOVATORJI,
SREBRO NOŽEM RAVNE

stran 8

SIJ KUPIL ITALIJANSKA
STEEL CENTRA SIDERTOCE
IN GRIFFON & ROMANO

stran 12

V SERPI ZAGNALI NOVI
PROIZVODNI PROGRAM

stran 19

METALOVA »DRUŽINA«
NA KONFERENCI TRŽENJA
VSAKO LETO VEČJA

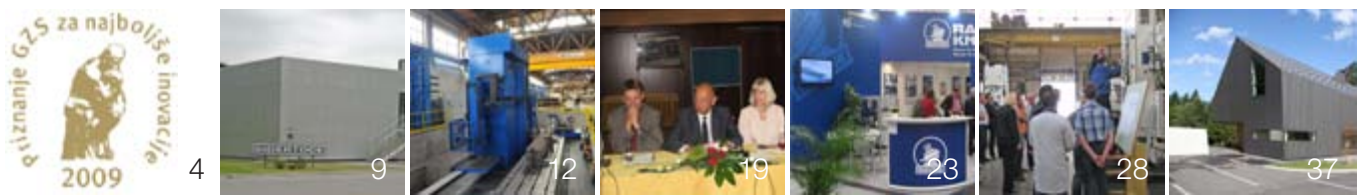

Fotografija na naslovnici:
Tomo Jeseničnik

Na svetu lepše rož'ce ni

Na svetu lepše rož'ce ni,
kot je ta vinska trta,
pozimi spi, polet' cveti,
v jesen' sode nataka.

Vir: www.narodne-pesmi.si

4 INOVIRAMO IN PREJEMAMO PRIZNANJA

ACRONIJEVI STROKOVNJAKI NA VRHU
NAJ INOVATIVNIH SLOVENSКИH PODJETIJ

6 PRVIČ NA KOROŠKEM ZLATI INOVATORJI,
IN TO IZ METALA RAVNE

8 SREBRNO PRIZNANJE
INOVATORJEM IZ NOŽEV RAVNE

9 INVESTIRAMO V TRG

SIJ KUPIL ITALIJANSKA STEEL CENTRA
SIDERTOCE IN GRIFFON & ROMANO

12 INVESTIRAMO

V SERPI NOV PROIZVODNI PROGRAM SVEČANO
PREDAN NAMENU

16 NAPREDUJEMO

VEČJA PRODUKTIVNOST VALJALNEGA OGRODJA

17 GOSTIMO

RUSKI VELEPOS LANIK
DOKU ZAVGAJEV OBISKAL ACRONI

18 OBISK ENEGA NAJVEČJIH LASTNIKOV
DR. BORISA D. ZUBITSKEGA V ACRONIJU

19 TRŽIMO

METALOVA "DRUŽINA" VSAKO LETO VEČJA

23 BLAGOVNA ZNAMKA RAVNE KNIVES JE VSE
BOLJ PREPOZNAVNA

24 MARKETINŠKI KOTIČEK

KO JE JEKLO SLABŠE
KAKOVOSTI PRVA IZBIRA

25 IMH-NOVIČKE

RUDARSKO LETO POD DROBNOGLEDOM

28 PREDSTAVLJAMO POSLOVNE PARTNERJE

SVEŽI POGLEDI V PODJETJU LITOSTROJ RAVNE

KADRUJEMO

30 ČLOVEK JE NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO

31 KADROVSKA GIBANJA V JULIJU IN AVGUSTU

OBVESTILO VSEM ZAPOSLENIM

32 POTRDILA O ŠOLANJU OTROK

PREDSTAVLJAMO

33 PO POSLOVNA IN PROMOCIJSKA
DARILA V ZIP CENTER

LOKALNO-AKTUALNO

34 KADRE ZA NOVI SLOVENSКИ
FILM POSNELI TUDI V ACRONIJU

35 OHRANIMO ČEBELE

37 NOV SLOVENSКИ PLANINSKI
MUZEJ V MOJSTRANI

OBNAVLJAMO ENERGIJO

39 NA DOBRČO V SPREMSTVU DEŽJA IN SONCA

OZAVEŠČAMO

40 DUŠEVNO ZDRAVJE JE ISKANJE RAVNOVESJA

ODKRIVAMO TALENTE

42 DUO MAKENA V ZNAMENJU SVOJEGA IMENA

44 KDO JE BOTER ŠPIK?

46 AFORISTIČNA ŠARŽA
ŠPIKOV KOT

47 KOSOB RINSKI ŠPIK

48 SMEH JE POL JABOLKA
MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica: Anja Potočnik. Področni urednici: za gorenjsko regijo Monika Štojs, SIJ – Slovenska industrija jekla, in za koroško regijo Vesna Pevec Matijević, Metal Ravne.

Uredniški odbor: Acroni: Petra Triplat, Stane Jakelj; Metal Ravne: Eleonora Gladež, Polona Vrabčič; Elektrode Jesenice: Rafko Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer;

ZIP center: Kristijan Oprešnik. Stalni sodelavci: Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije: arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock, Microsoft Office Online, www.wikimedia.org. Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin. Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p. Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov. Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sj.si; monika.stojs@sj.si; vpevec@metalarvne.com.

Anja Potočnik, univ. dipl. komunikologinja,
pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica

fotografija: Borut Krajnc

Medsebojno sodelovanje, ulito v znanje

Očitno smo iz pravega testa, oprostite, jekla, seveda. Ponovno smo se, še žlahtnejši kot lani, z ustvarjalnim navdihom in s trdim delom, zavihteli na sam slovenski inovativni vrh. Naši zlati inovatorji iz Metala Ravne in Acronija in naši srebrni kolegi iz Nožev Ravne dokazujejo, da smo osredotočeni na dogajanja v poslovnem okolju, znamo napovedati smernice razvoja in soustvarjamo nove trende. Vse to dosegamo, poleg inovacij, tudi s trajnostnimi vlaganji v proizvodne prostore in novo tehnologijo ter v razvoj trgov; v dobrem letu smo kupili kar pet predelovalno-obdelovanih centrov doma in v tujini, kar nam omogoča velik potencial v naših proizvodnih nišah. Kako ga bomo uresničili in oplemenitili, pa bo odvisno od vsakega posebej in vseh skupaj. V nikoli zaključenem procesu oblikovanja izdelka in storitve smo ključni prav mi zaposleni z našo prizadevnostjo in z ulivanjem dobrih medsebojnih odnosov ter sodelovanja v naše znanje.

To so naše skrite rezerve.

besedilo Stanislav Jakelj, univ. dipl. met.,
raziskovalec za nerjavna jekla, Acroni

Nataša Karo, univ. dipl. ekon.,
menedžerka HRM, Acroni

ACRONIJEVI STROKOVNJAKI NA VRHU NAJ INOVATIVNIH SLOVENSКИH PODJETIJ

Priznanja za najboljše inovacije na nacionalni ravni so najvišja priznanja inovativnim dosežkom slovenskih podjetij in s tem promocija inovativnosti v Sloveniji.

Naj inovativnim med inovativnimi je Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) 15. septembra letos podelila priznanja za inovacije, nastale v letu 2009. 17 zlatih, 24 srebrnih in 12 bronastih priznanj je rezultat nacionalnega finala. Letošnja podelitev priznanj najboljšim inovacijam na nacionalni ravni je že osma po vrsti. GZS je letos prejel več kot 290 prijav, sodelovalo je preko 700 inovatorjev iz slovenskih podjetij. Ključni kriteriji ocenjevanja so bili uporabna vrednost, inovativnost, potencialni vplivi, tržna privlačnost, praktična izvedljivost in doseženi gospodarski rezultati.

Acronijeva inovacija Razvoj nerjavnega jekla za nove avtomobilске izpušne sisteme avtorjev Stanislava Jaklja, mag. Milana Klinarja, Boštjana Bradaškja, Francija Perka in Marjana Kramarja se je uvrstila v sam vrh slovenskih inovacij in prejela zlato priznanje tako na regionalni kot sedaj še na nacionalni ravni.

INOVACIJA RAZVOJ NERJAVNEGA JEKLA ZA NOVE AVTOMOBILSKE IZPUŠNE SISTEME

V Acroniju smo v sodelovanju z nemškim partnerjem MK Metallfolien razvili novo vrsto modificiranega specialnega in ognjeodpornega feritnega nerjavnega jekla z oznako 1.4767 (MKM CrAl6) in jo dokončno umestili v naš redni proizvodni proces. Jeklo ima modificirano kemično sestavo in je izdelano po tehnološkem postopku, razvitem v Acroniju. Jeklo in proizvodni postopek sta svetovna novost. Konkurenčna evropska jeklarska podjetja za izdelavo jekla iz te skupine ne uporabljajo konti-

nuirnega sistema ulivanja, kar postopek močno podraži.

Jeklo, ki ga Acroni dobavlja kot hladno valjane trakove debeline 0,45 mm, je namenjeno za predelavo v folijo (3 µm), ki jo uporabljajo za izdelavo satovja kot nosilnega elementa katalizatorskega konvertorja izpušnih sistemov bencinskih motorjev.

Katalizatorje, izdelane iz našega jekla, vgrajujejo v avtomobile znamk Audi, BMW in Volkswagen.

Keramične katalizatorje prve generacije vse bolj izpodrivajo kovinski, ki imajo pomembne kakovostne, tehnološke in okoljevarstvene prednosti. Velik del

Avtorjem nagrajene inovacije čestitamo!

Prav tako se zahvaljujemo tudi vsem avtorjem drugih inovacij, s katerimi smo v Acroniju sodelovali na letošnjem razpisu inovacij GZS.

izpušnih plinov (70 odstotkov) se namreč proizvede v začetni fazi vklopa motorja, ko motor in katalizator še nista ogreta na delovno temperaturo in katalizator ne opravi funkcije čiščenja izpušnih plinov v zadostni meri.

Katalizatorji morajo biti zato izdelani iz materialov, ki hitro dosežejo visoko toplotno prevodnost, so odporni proti visokotemperaturni oksidaciji in zato v zelo kratkem času zadostijo funkciji čiščenja ogljikovodikov. Vse te zahteve smo izpolnili z novim feritnim ognjevzdržnim jeklom, ki smo ga z lastnim znanjem in nemškim par-

tnerjem MK Metallfolien razvili in tehnološko izpopolnili prav v Acroniju.

Z izvrstno razvojno-tehnološko ekipo sodelavcev in s sodelavci na proizvodnih linijah nam je uspelo izdelati material in končni izdelek, ki je po kakovostno-tehnološki plati izredno zahteven, komercialno zanimiv ter edinstven proizvod.

Nerjavna jekla za nove avtomobilске izpušne sisteme pomenijo zanimivo tržno nišo, v kateri imamo zaradi zahtevnosti proizvodnje kot tako imenovana minimill (mini jeklarna) pred proizvajalci z masovno proizvodnjo veliko prednost.

Tržišče na tem področju se zelo hitro širi in razvija, pri čemer so odločilnega pomena okoljevarstveni kriteriji in spodbude, ki stremijo k vedno novim, naravi prijaznim tehnologijam.

Zato se ob tej priložnosti vsem, s katerimi kakorkoli sodelujemo pri razvoju in tehnološki umestitvi te vrste jekla v redni proizvodni proces, iskreno zahvaljujem. Material in tehnološki proces sta zelo zahtevna, kar bo tudi v prihodnje od nas vseh zahtevalo maksimalni angažiranost in zagnanost. ●

● Nagrajeni Acronijevi inovatorji (od leve) Boštjan Bradaškja, Stanislav Jakelj in mag. Milan Klinar v družbi ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregorja Golobiča (skrajno levo) in generalnega direktorja GZS mag. Sama Hribarja Miliča (skrajno desno)

besedilo Jože Apat, univ. dipl. inž. metal. in mater.,
vodja oddelka Vodenje kakovosti, Metal Ravne

PRVIČ NA KOROŠKEM ZLATI INOVATORJI, IN TO IZ METALA RAVNE

Na razpisu GZS za najboljše inovacije za leto 2009 smo osvojili zlato priznanje, ki je hkrati tudi prvo zlato priznanje za koroško regijo.

Na razpisu smo sodelovali z inovacijo Odkovki iz 42-tonskega ingota. Avtorji inovacije so Miran Kadiš, Marko Ažman, Andrej Vrečič, Gregor Herkovič, Savo Burja ter mag. Marko Šuler.

V ozadju so še njihovi sodelavci, ki jih zaradi omejitev razpisa nismo mogli

vključiti v prijavo. Ingot je namreč treba odliti, ga skovati in toplotno obdelati, to pa brez zaposlenih v jeklarni, kovačnici ter razvoju ne bi bilo mogoče. Zato to priznanje pripada tudi tistim, ki niso navedeni na plaketi, a so sodelovali v proizvodnem procesu.

INOVACIJE SO VKLJUČENE V POSLOVNI MODEL PODJETJA

V Metalu Ravne smo se odzvali na povabilo GZS k sodelovanju, saj črpamo iz bogate tradicije inovatorstva nekdanje železarne, kjer je bila inovatorska dejavnost organizirana na zelo visokem nivoju. Sledeč nekdanji dobri praksi smo tudi v Metalu Ravne vzpostavili model vključevanja inovacij v poslovni model podjetja. S sodelovanjem na razpisih GZS pa smo dodali tisti poudarek k promociji inovativne dejavnosti, ki je samo znotraj podjetja ni mogoče učinkovito zagotoviti.

V Metalu Ravne vsako leto poteka 30 do 40 projektov, ki so nastali na podlagi strategije izvajanja gospodarskega načrta in razvoja podjetja. Vsak od teh projektov ima večji ali manjši poudarek na inovativnem pristopu. V zadnjem desetletju so se tako zvrstile inovacije s področij termomehanske obdelave valjanih in kovaških izdelkov, osvajanja jekel za energetiko, razvijanja jekel za lastno blagovno znamko, inovacije s področja ekologije (bela žlindra) in izdelave jekel s poudarkom na nizki vsebnosti vključkov, izdelave širokih ploščatih profilov na blumingu itd.

▲ Dva od zlatih inovatorjev iz Metala Ravne, Marko Ažman (drugi z leve) in Gregor Herkovič, v družbi ministra za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Gregorja Golobiča (skrajno levo) in mag. Sama Hribarja Miliča, generalnega direktorja GZS (skrajno desno).

“ V našem podjetju so inovacije pomemben del, ki pridobi veljavo, ko inovativnost združimo z znanjem, izkušnjami in rešitve vnesemo v sistem. Srečo imamo, da so v našem kolektivu sodelavci in sodelavke, ki hočejo, znajo in tudi zmorejo svojo ustvarjalnost na inovativen način uporabiti. Podjetje jih pri tem podpira. ”

Skupna značilnost teh inovacij je, da izhajajo iz procesa nenehnih izboljšav, ko postavljeni cilji zahtevajo, da nekaj naredimo drugače, bolje in ceneje. Pri izvajanju teh nalog so prisotni tako redno razvojno-raziskovalno delo, izkušnje in za piko na i tudi inovativen pristop, ko je treba neko teoretično rešitev postaviti v realen prostor. Ob tem vedno znova naletimo na omejitve, ki jih je treba preseči, da lahko uresničimo kupčevo zahtevo. Imamo tudi to srečo, da nas kupci poznajo (smo jih našli), in hočejo nekaj več, ne zgolj standardnega izdelka. Torej je tudi reševanje teh zahtev močan vir za inovativno dejavnost.

INOVACIJE NASTAJAJO V ZANJE SPODBUDNEM OKOLJU

Področje inovatorstva je zelo senzitivno in zahteva spodbudno okolje. Kaj je lepšega kot občutek, da imamo v koroški regiji posluš za inovatorstvo? Če se ozremo na že prehojeno pot, na razpise,

ki jih organizira GZS s področnimi enotami, je Koroška prav na tem področju pokazala ustvarjalnost in predvsem voljo. Po številu inovacij smo pri vrhu, če ne celo prvi v državi. Podelitve diplom in odlikovanj so postale dogodki, ko so inovativnost in inovatorji vsaj za trenutek v ospredju in se lahko ponosno ozrejo na svoje dosežke.

Inovacij seveda ni brez inovatorjev in sedaj smo se že navadili, da znajo inovatorji svoje zamisli tudi predstaviti širši javnosti in s tem vedno manj sramežljivo izpostavljajo svoje izdelke.

V zadnjem obdobju je velik poudarek na osvajanju novih izdelkov, ki znatno prispevajo k uspešnemu izhodu iz krize. Pri tem so pomembni pogum, da se novih izzivov lotimo, obvladovanje rizikov in seveda hitrost reševanja problemov oziroma iskanja priložnosti.

Metalu Ravne je uspelo, da smo priložnosti dobro izrabili. Pri tem smo znali povezati izkušnje (tradicija), nova

znanja (R-R dejavnost) in inovativnost v celoto, ki je tudi ekonomsko učinkovita. Sistemski pristop pa nam daje garancijo, da postanejo inovacije del rednega poslovnega procesa in kapital podjetja.

V našem podjetju so inovacije pomemben del, ki pridobi veljavo, ko inovativnost združimo z znanjem, izkušnjami in rešitve vnesemo v sistem. Srečo imamo, da so v našem kolektivu sodelavci in sodelavke, ki hočejo, znajo in tudi zmorejo svojo ustvarjalnost na inovativen način uporabiti. Podjetje jih pri tem podpira.

Je ta podpora dovolj velika? Tudi tu se kaže nujnost spreminjanja mej in meril.

Vsem inovatorjem čestitam za ustvarjalnost in želim, da na tej poti vztrajajo. Pot ni ravna in brez ovir, zato je tudi rezultat toliko bolj dragocen. Vodstvu SIJ-a in podjetjem, združenim v koncern, pa želim, da nadgrajujejo organizacijsko kulturo, ki podpira inovacijsko dejavnost. ●

▲ Gospodarska zbornica Slovenije je letos na nacionalni ravni podelila 53 priznanj za najboljše inovacije.

besedilo Vilijem Pečnik, univ. dipl. ekon., produktni vodja nožev za plastiko, Noži Ravne

SREBRNO PRIZNANJE INOVATORJEM IZ NOŽEV RAVNE

Srebrno priznanje GZS na državnem nivoju je za nas veliko priznanje in potrditev dela, ki ga opravljamo.

Naš novi izdelek – družina nožev DURALIFE V+ – je že prerasla v uspešen izdelek, ki ga je trg sprejel. Izdelek smo kot novost predstavili tudi na sejmu IFAT v Münchnu med 13. in 17. septembrom ter pridobili tudi kar nekaj naročil.

KAJ SO NOŽI DURALIFE V+ IN ZAKAJ SO POSEBNI?

V industriji recikliranja odpadnih izdelkov v nove tako imenovane sekundarne surovine (guma, plastika, baker, železo ipd.) je industrijski nož uporabljen v srcu procesa – pri drobljenju in mletju odpadnih materialov v drobilcih in mlinih. Ker seveda odpad nikoli ni v celoti sortiran in vsebuje razne tujke, so noži

še posebej obremenjeni, in zaradi tega prihaja do pogostega krhanja rezine in lomov nožev. Stranke na trgu zato že dolgo iščejo izdelek z dolgo življenjsko dobo (in s posledično nižjimi stroški predelave in ostrenja nožev) ter s pravo žilavostjo, da se nož ne bi razletel ob udarcu v tujke, ki so v predelovanem materialu. Ob cenovnih pritiskih konkurence, ki vztrajno niža cene naših izdelkov, narejenih iz konvencionalnih orodnih jekel, in zaradi potreb strank smo zato načrtno začeli razvoj novega izdelka – noža DURALIFE V+.

Do sedaj so bili na trgu na voljo konvencionalni noži iz kaljenih orodnih jekel na eni strani in noži iz karbidnih trdin (t. i. Hard Metal) na drugi strani. Konvencionalni noži so daleč najbolj razširjeni in jih uporablja večina uporabnikov. Njihove prednosti so nizka cena, enostavno brušenje in dostopnost. Nože iz karbidnih trdin, ki so pred desetletjem in več bili narejeni za potrebe zahtevnih strank, odlikuje predvsem daljša življenjska doba, in sicer 3–5-kratnik življenjske dobe konvencionalnih nožev. Zaradi slabosti nožev iz karbidnih trdin (krhkost in drago ostrenje z diamantnimi brusili) se tovrstni noži uporabljajo v zelo omejenem obsegu. Zato smo se odločili za načrten razvoj izdelka, ki bi združeval prednosti obeh vrst obstoječih nožev.

Katere so novosti v primerjavi z obstoječimi rešitvami na trgu? Naredili smo družino nožev, ki imajo 2–4-krat daljšo življenjsko dobo in do dvakrat boljše žilavost od konvencionalnih nožev. Omogočajo pa ostrenje z navadnimi brusnimi kamni, posledica česar so veliko nižji servisni stroški. Ker noži niso krhki in se ne zlomijo ob udarcu v tujke, ki jih vsebuje mlet material, je njihov spekter možne uporabe zelo širok.

S to inovacijo, ki je plod domačega znanja in dolgoletnih izkušenj, smo dobili izdelek, ki se razlikuje od konkurenčnih in nam omogoča, da bomo povečali tržni delež na trgu nožev za recikliranje in zagotovili delovna mesta v našem podjetju tudi v prihodnjih letih. ●

▲ Egidij Hudrap (levo) prejema priznanje iz rok generalnega direktorja GZS mag. Sama Hribarja Miliča.

SIJ KUPIL ITALIJANSKA STEEL CENTRA SIDERTOCE IN GRIFFON & ROMANO

V skupini SIJ – Slovenska industrija jekla smo poleti kupili italijanska steel centra, in sicer 100-odstotni delež steel centra Sidertoce v Gravelloni Toce, 80 kilometrov severozahodno od Milana, in 60-odstotni delež steel centra Griffon & Romano v Corsici, predmestju Milana.

SIDERTOCE

Obe novi središči za kakovostnejše servisiranje kupcev visokozahtevnih jeklenih izdelkov zaposlujeta več kot 50 ljudi in imata skupaj kar 20.000 kvadratnih metrov predelovalno-obdelovalnih prodajnih površin. Obetamo si povečanje prihodkov na italijanskem in okoliških trgih za približno 40 milijonov evrov na leto.

V steel centru Sidertoce skladno z zahtevami kupcev z najsodobnejšimi tehnologijami mehansko obdelajo predvsem orodna, hitrezna in specialna jekla, kar dopolnjuje proizvodni program Metala Ravne. V steel centru Griffon & Romano, ki ima pet hčerinskih družb (štiri v Italiji in eno v Franciji), predelujejo, razrezujejo in s plazemsko tehnologijo obdelujejo v

Griffon
&
RomanoGriffon
&
RomanoGriffon
&
Romano

glavnem nerjavno jeklo, kar dopolnjuje predvsem proizvodni program Acronija.

Prepričani smo, da bo z novima steel centroma in z drugimi pred kratkim kupljenimi steel centri (Metal Ravne je 100-odstotni lastnik Ravne steel centra iz Ljubljane, v SIJ – Slovenski industriji jekla smo aprila letos kupili še 85-odstotni delež

nemškega steel centra Niro Wenden in kmalu nato še 60-odstotni delež nemškega steel centra SMG Edelmetall) celotna skupina SIJ – Slovenska industrija jekla, še posebej pa jeklarni Acroni in Metal Ravne, še uspešneje prodirala na tuje trge ter kakovostnejše izpolnjevala zahteve in pričakovanja kupcev. ●

besedilo Vesna Pevec Matijević, univ. dipl. ekon., vodja marketinških projektov, Metal Ravne
fotografije Tomo Jeseničnik

V SERPI NOV PROIZVODNI PROGRAM SVEČANO PREDAN NAMENU

Obdelavo velikih izdelkov bodo omogočali novi univerzalni horizontalno-vertikalni rezkalni stroj, novo mostno dvigalo in posodobljena stružnica.

Investicijo so predali namenu (od leve): ravenski župan mag. Tomaž Rožen, predsednik uprave SIJ – Slovenska industrija jekla Tibor Šimonka in direktor Metala Ravne ter Serpe Andrej Gradišnik.

Osnovne dejavnosti podjetja Serpa so tesno povezane z razvojem jeklarske in kovinskopredelovalne industrije na lokaciji in v zadnjih letih dopolnjene tudi glede na zahteve in pričakovanja kupcev iz Slovenije in tujine. Skozi leta so se krepili predvsem programi:

- ▶ storitev rednega vzdrževanja,
- ▶ izdelava rezervnih delov in generalni remontni strojev in naprav in
- ▶ proizvodnja strojnih elementov, strojev in naprav ter orodij po naročilu.

Za navedene programe je podjetje dobro opremljeno in ima izkušene delavce s področja vzdrževanja, izdelave konstrukcij

in strojne obdelave. Pri strojni obdelavi je bila naša ponudba omejena na manjše izdelke, težke do pet ton.

Po zadnjem velikem investicijskem ciklu Metala Ravne v novo kovačnico težkih odkovkov se je pokazalo, da je treba razviti tudi mehansko obdelavo velikih odkovkov. Ker je razvoj Serpe tesno povezan z razvojem Metala Ravne, smo se odločili, da izrabimo strojnotehnično znanje Serpe in logistično ugodno lokacijo ter naložbo v obdelavo težkih izdelkov izvedemo v Serpi. Ta nov proizvodni program zajema mehansko obdelavo odkovkov in drugih izdelkov, kot so denimo zvarjenci do teže 40 t, kar pomeni razširitev ponudbe Serpe, Metala Ravne in tudi zaokroženega gospodarskega območja.

**ANDREJ GRADIŠNIK,
GLAVNI DIREKTOR METALA RAVNE IN SERPE:**

“ /.../ Stara, a ustrezno posodobljena hala, skupaj z že postavljenimi tehničnimi napravami, kaže novo podobo in omogoča razvoj zelo perspektivnega programa težkih izdelkov ter dopolnjuje novo kovačnico težkih odkovkov, ki je gotovo največja pridobitev lokacije zadnjih let. Zato sem zelo vesel, da, v času premnogih zaskrbljujočih in žalostnih novic o koroškem in slovenskem gospodarstvu, lahko s ponosom sporočam, da v Serpi, v reprovorigi Metala Ravne, v obratovanje svečano predajamo še eno pomembno pridobitev. Pridobitev, ki omogoča dvig dodane vrednosti zelo kakovostnim in visoko vrednim Metalovim jeklom in drugim polizdelkom. Tako bodo tudi največji in najtežji izdelki po obdelavi v Serpi dobili prepoznavno privlačno podobo z natančnimi oblikami, s pravilnimi dimenzijami in svetlo površino / .../ Zato se ob tej priložnosti iskreno zahvaljujem vsem, ki ste pomagali, da smo uspešno izvedli sklop naložb v nov program obdelave težkih izdelkov. In še povabilo: Izrabimo potenciale, ki jih nudi nova pridobitev!”

**MITJA LAURE,
TEHNIČNI DIREKTOR SERPE:**

“ /... / Naša osnovna dejavnost je vzdrževanje metalurških naprav in izdelava nadomestnih delov za njih. Zato smo opremljeni s primernimi stroji in imamo zaposlene izkušene delavce s področja vzdrževanja, izdelave konstrukcij in strojne obdelave. /.../ Razvoj obdelave velikih izdelkov se s temi pridobitvami še ni končal. Povečati želimo zmogljivosti struženja, predvsem možnost struženja še daljših izdelkov. Poenostaviti želimo obračanje izdelkov s primernimi napravami v lastni konstrukciji. Testiramo visokoproduktivna orodja, ki nam bodo dala najboljši izkoristek skupaj z zmožnostjo novih strojev.”

**MAG. TOMAŽ ROŽEN,
ŽUPAN OBČINE RAVNE NA KOROŠKEM:**

“Zelo sem vesel, da na Ravnah svečano odpiramo še eno pomembno investicijo, ki bo zagotovila delovna mesta na Koroškem. Nov proizvodni program pomeni korak naprej v modernizaciji proizvodnje v Serpi in upam, da bodo podjetja na ravenski lokaciji tudi v prihodnje investirala.”

- Prof. dr. Vasilij Prešern, izvršni direktor za investicije in razvoj v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla, Matjaž Zanoškar, poslanec v državnem zboru ter župan mestne občine Slovenj Gradec, Miro Petek, poslanec državnega zboru, mag. Tomaž Rožen, župan ravenske občine, Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne in Serpe, Mitja Laure, tehnični direktor v Serpi, ter Tibor Šimonka, predsednik uprave SIJ – Slovenska industrija jekla so si z zanimanjem ogledali prikaz rezkanja.

Nova proizvodna dejavnost, plod skupnega razvoja z Metalom Ravne, je obdelava velikih izdelkov. Za to dejavnost smo se opremili z novim mostnim dvigalom nosilnosti 40 t, posodobili smo stružnico POREBA, kjer zdaj obdelujemo izdelke dolge do 6 m, premera 1150 mm in teže do 30 t.

Glavna pridobitev je univerzalni horizontalno-vertikalni rezkalni stroj. Zaradi svoje robustnosti in velike moči je primeren za grobo obdelavo izdelkov do dolžine 10 m in višine 3 m. Maksimalna teža obdelovanca je omejena z nosilnostjo dvigala in je torej 40 t.

Po drugi strani je zaradi direktnega merjenja pozicije stroj primeren tudi za izdelavo končnih izdelkov v ozkih tolerancah. Za hitrejšo menjavo orodja je nameščena avtomatska me-

njalna naprava. Stroj je CNC-krmljen, in to z najsodobnejšo programsko opremo HEIDENHAIN iTNC 530.

Skupna investicijska vrednost projekta je okoli štiri milijone evrov.

Razvoj obdelave velikih izdelkov se s temi pridobitvami še ni končal. Povečati želimo zmogljivosti struženja, poenostaviti obračanje izdelkov s primernimi napravami v lastni konstrukciji, testiramo visokoproduktivna orodja, ki nam bodo dala najboljši izkoristek skupaj z zmožnostjo novih strojev.

Na prireditvi v četrtek, 9. septembra 2010, ki sta jo popestrila Fauš Dur in Andrej Ofak, smo nov proizvodni program svečano predali svojemu namenu. ●

▲ Andrej Ofak nam je zaigral na kitaro.

▲ Uživali smo ob soul zvokih skupine Fauš Dur.

▶ Univerzalni horizontalno-vertikalni rezkalni stroj

VEČJA PRODUKTIVNOST VALJALNEGA OGRODJA

Inovacija Božidarja Černeta omogoča desetodstotno povečanje produktivnosti valjarne.

Valjalni stroj - na fotografiji odvijalnik z ravnalnikom - po inovaciji dosega večjo hitrost valjanja v prvem prevleku.

Valjalni stroj Sendzimir ali na kratko ZRM, ki prevaja toplo valjane trakove na končno debelino hladno valjanih trakov, je ključni agregat v hladni valjarni. Njegova produktivnost je torej odločilna za učinkovitost celotne valjarne. Tehnologi vedo, da jo je mogoče povečati na dva načina: z večjo hitrostjo valjanja ali z zmanjšanjem števila prevlekov, torej z večjimi redukcijami.

Božidar Černe, inženir elektrotehnike 1 v obratu Hladna valjarna, je našel način, kako povečati produktivnost tega stroja na račun večje hitrosti valjanja v prvem prevleku, ki je bila originalno omejena na 196 m/min. S predelavo

regulacije odvijalnika, s katerega se pri prvem prevleku odvija toplo valjani trak, je to hitrost povečal na 340 m/min, torej za dobrih 73 odstotkov, in s tem skrajšal skupni čas valjanja enega traku za 10 odstotkov. Drugače povedano: ustvaril je potencial za 10-odstotno povečanje produktivnosti. Pri realizaciji te pomembne inovacije je poleg pričakovanega poznavanja regulacije in elektromotornih pogonov pokazal tudi odlično poznavanje tehnologije.

Upošteval je tehnološko dejstvo, da je hitrost valjanja podana s hitrostjo izstopajočega traku. Pri tem je izkoristil rezervo na račun redukcije, kajti zaradi

ohranjanja volumna je hitrost vstopajočega traku za odstotek odvzema manjša od hitrosti traku, ki zapišča valjčno režo. Izkoristil je še drugo rezervo na račun širine traku, saj je linija grajena za trakove minimalne širine 550 mm, kar pri 16-tonskem kolobarju pomeni večji premer kot pri standardnem 1000 mm širokem traku. Večji premer pomeni tudi večji mehanski moment, ki ga mora razvijati elektromotor. Manjši premer kolobarjev zato omogoča zmanjšanje vzbujanja motorja, s čimer se poveča hitrost in zmanjša moment, ne da bi se prekoračila nominalna obremenitev motorja odvijalnika. ●

RUSKI VELEPOS LANIK DOKU ZAVGAJEV OBISKAL ACRONI

Ruski veleposlanik v Sloveniji Doku Gapurovič Zavgajev je 10. avgusta letos obiskal Acroni. Na srečanju z vodstvom podjetja ter upravo skupine SIJ – Slovenska industrija jekla in s predstavnikom lastnikov je visoki gost poudaril pomen dobrega sodelovanja med obema državama ter zadovoljstvo nad tem, da se dosledno spoštujejo dogovori kupo-prodajne pogodbe med Slovenijo in rusko skupino IMH. Navdušen je bil tudi nad številnimi uspešno izvedenimi naložbami v tehnologijo in razvoj ter najnovejšimi investicijami v razvoj trgov, tj. nakupi steel centrov oziroma obdelovalno-prodajnih centrov. Veleposlanik Zavgajev si je ob tej priložnosti ogledal tudi novo proizvodno linijo v obratu vroča valjarna in obrat debele pločevine, kjer se lahko prepričal, da pri proizvodnji jekla v podjetju Acroni uporabljamo najsodobnejšo opremo in tehnologijo. ●

- Ruski veleposlanik Doku Zavgajev (z leve), predsednik uprave skupine SIJ – Slovenska industrija jekla Tibor Šimonka in glavni direktor Acronija Slavko Kanalec v prenovljenem proizvodnem obratu vroče valjarne

- Acroni je eden izmed največjih proizvajalcev debele pločevine v Evropi; (z leve) namestnik predsednika uprave SIJ Vjacheslav Korchagin, predsednik nadzornega sveta in predstavnik lastnikov Andrej Zubitsky, ruski veleposlanik Doku Zavgajev, prva sekretarka ruskega veleposlaništva Galina Zamjatina, glavni direktor Acronija Slavko Kanalec in predsednik uprave SIJ Tibor Šimonka.

OBISK ENEGA NAJVEČJIH LASTNIKOV DR. BORISA D. ZUBITSKEGA V ACRONIJU

Jeklarno Acroni je 12. avgusta letos obiskal dr. Boris Davidovič Zubitsky, eden največjih lastnikov podjetja Koks in poslanec ruske dume. Pomembnemu gostu, ki je bil prvič na Jesenicah, spremljala pa sta ga sin Andrej B. Zubitsky, predsednik nadzornega sveta skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, in Vjacheslav Korchagin, namestnik pred-

sednika uprave skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, je celotno tehnološko pot od jeklarne do finalnih obratov predstavil Slavko Kanalec, glavni direktor Acronija. Posebno pozornost je dr. Boris D. Zubitsky namenil najnovejšim investicijam, pri katerih ga je najbolj zanimalo, kakšen je njihov doprinos k znižanju proizvodnih stroškov ter k povečanju

kakovosti in obsega proizvodnje. Ogled proizvodnje so zaključili s kratkim sestankom v upravni stavbi, na katerem so se pogovarjali o načrtovanem razvoju in nadaljnjih izboljšavah ter doseganju še boljših rezultatov. ●

- Visoki obisk na Jesenicah: dr. Boris Davidovič Zubitsky, eden največjih lastnikov podjetja Koks in poslanec ruske dume (na sredini), z namestnikom predsednika uprave SIJ Vjacheslavom Korchaginom (levo) in glavnim direktorjem Acronija Slavkom Kanalcem

METALOVA "DRUŽINA" VSAKO LETO VEČJA

V Metalu Ravne smo od 9. do 11. septembra organizirali že osmo konferenco trženja. Število predstavnikov, ki tržijo izdelke Metala Ravne, je vsako leto večje, letos se jih je konference udeležilo rekordno število – prišlo je 25 zastopnikov Metala Ravne iz 14 različnih držav: ZDA, Kanade, Brazilije, Tajvana in Turčije ter devetih evropskih držav: Avstrije, Češke, Italije, Nemčije, Švedske, Norveške, Španije, Švice in Slovenije.

Konference se vsako leto udeležijo predstavniki Metalovih hčerinskih družb, prodajni agenti in podjetja, ki tržijo izdelke pod blagovno znamko Metal Ravne po vsem svetu, ter poslovodstvo in prodajni menedžerji. Obiščejo nas tudi predstavniki lastnikov.

V četrtek, 9. septembra, so zjutraj potekale delavnice (»work shopi«), na katerih so se udeleženci seznanili z nabavnimi trendi, s potekom prodaje iz Metalovih skladišč, z novostmi pri jeklih za trg energetike, predstavili pa smo jim tudi fazonske odkovke in možnosti mehanske obdelave. Konferenco

Letošnji udeleženci konference

smo časovno povezali z odprtjem novih pridobitev v Serpi tudi zato, ker bodo predstavniki naše trženjske mreže izdelke z nove linije tržili po vsem svetu.

V petek smo predstavniki Metala Ravne prikazali poslovanje in dosežke Metala Ravne v zadnjem letu, pogledali smo prodajo na različnih trgih in predstavili naše načrte na vsakem posameznem trgu. Gostje so aktivno sodelovali z lastnimi

izkušnjami in s poznavanjem svojih trgov komentirali naša pričakovanja.

Konferenca je bila zelo uspešna in nam bo z izmenjavanjem izkušenj in s predlogi udeležencev pomagala pri oblikovanju čim boljše strategije trženja naših izdelkov na posameznih trgih. ●

- Konferenco so obiskali predstavniki SIJ – Slovenska industrija jekla, na sliki od leve: Andrej Gradišnik, glavni direktor Metala Ravne, Tibor Šimonka, predsednik uprave SIJ, Dušica Radjenovič, izvršna direktorica za komercialno področje v skupini SIJ, ter prof. dr. Vasilij Prešern, izvršni direktor za investicije in razvoj v skupini SIJ.

- Izmenjavanje izkušenj o prodaji iz steel centrov – Michel Bisestri, direktor Steel centra Sidertoce, in dr. Boštjan Taljat, direktor Ravne steel centra

- Predstavniki podjetja Kopo International – od leve Rick Rotter, Alex Ronzhes in Stephen Cucich

• Marco Colombo predstavlja razmere na italijanskem trgu (na sliki v sredini, med Andrejem Vrečičem iz Metalurških raziskav in razvoja (levo) in Milanom Gradišnikom, prodajnim menedžerjem).

• Nemško-slovensko-švicarska naveza: Jobst Rainer Kunze, Metalov agent v Nemčiji, Tina Tominc, prodajna menedžerka, in Edy Luzzi, agent v Švici

• Metalov posvet (levo Stanko Triglav, direktor trženja, in Andrej Gradišnik, glavni direktor)

• Ramis Öztürk, direktor Oyal Metala – turški agent Metala Ravne

• V prijetnem klepetu (od leve proti desni): Brian Cincinnati, kupec podjetja Kopo International, Rick Rotter, agent Metala na ameriškem trgu, in Jelka Čepin, prodajna menedžerka

• Skandinavski predstavniki Metala Ravne (od leve): Thomas Larsson, Ronny Norberg in Jørn Brynildsen

- Alojz Buhvald (levo) je predstavil novosti v proizvodnji (na sliki poleg njega Vlado Perovnik, direktor kakovosti, in Samo Jenič, izvršni direktor za finance).

- O razmerah na brazilskem jeklarskem trgu je govoril Fernando Valente.

- Situacijo na španskem in portugalskem trgu je komentiral g. Balerdi.

- Izdelava strategije za prodajo Metalovih izdelkov na avstrijskem trgu – Alenka Ruter, direktorica Iuene Stahl, in Stanko Triglav, direktor trženja v Metalu Ravne.

- Načrte prodaje Metalovih jekel preko podjetja Kovintrade je predstavil Janko Kotnik.

BLAGOVNA ZNAMKA RAVNE KNIVES JE VSE BOLJ PREPOZNAVNA

Za krepitev blagovne znamke podjetja Noži Ravne je pomembna tudi udeležba na sejmih, nazadnje na münchenskem IFAT ENTSORGA.

Sejem IFAT ENTSORGA v Münchnu je potekal od 13. do 17. septembra 2010. To je eden največjih mednarodnih sejmov, specializiranih za tehnologijo varstva okolja, poteka pa vsaki dve leti. Tokrat je na sejmski površini, na več kot 200.000 kvadratnih metrih, razstavljalo 2.730 razstavljavcev iz 49 držav. Sejem je bil tematsko razdeljen na devet sklopov (voda in komunala, odlaganje odpadkov in recikliranje, čiščenje cest in zimska služba, dekontaminacija olj/obdelava prsti, merjenje-kontrola-laboratorijska tehnika, čiščenje dimnih plinov in obdelava zraka, zaščita in zmanjševanje hrupa, spremljajoča servisna dejavnost, znanost in raziskave).

Noži Ravne smo na tem sejmu razstavljali tretjič. Poleg nas so iz Slovenije razstavljali še: Aplast, d. o. o., Controlmatik ABW, d. o. o., IMP Armature, d. o. o.,

LIV Hidravlika in kolesa, d. o. o., Minerva Žalec, d. d., Regeneracija, d. o. o., Roto, d. o. o., Sanikom, d. o. o., Savatech, d. o. o., Technol, d. o. o., Vigrad, d. o. o., Celje in Zagozen, d. o. o.

Na razstavnem prostoru, velikem 32 kvadratnih metrov, smo imeli sestanke s predstavniki iz 126 družb. Nekateri so bili kupci, s katerimi redno poslujemo, zato smo z njimi izvedli redne razgovore. Večina izmed njih so novi potenciali, z njimi smo obnovili stare ali vzpostavili nove kontakte in pridobili informacije o njihovih željah, zahtevah in pričakovanjih. Tako nas po sejmu čaka veliko dela, da s posejmsko dejavnostjo nove potenciale pritegnemo v klub naših kupcev.

Sejem je bil tudi priložnost za pridobitev novih tržnih informacij o razvojnih in gospodarskih trendih na področju

reciklaže in z njo povezanih industrij, pa tudi za lastno izobraževanje in spoznavanje tehnično-tehnološkega razvoja s tega področja.

Na sejmu smo zbrali sveže informacije o konkurenci, ki je bila zelo močno prisotna. Na novo smo ocenili njihovo kondicijo in našo pozicijo na tem tržnem segmentu.

Ugotavljamo, da se naša blagovna znamka krepi in naš tržni delež raste. Med kupci smo prepoznavni kot eden kakovostno najboljših dobaviteljev orodij in obrabnih delov za stroje na področju reciklaže. Nekaj zaslug za to nedvomno nosijo tudi naši dobri nastopi na sejmih, kot je IFAT ENTSORGA.

Blagovno znamko RAVNE Knives sva na sejmu predstavila Janko Miklavc in Viljem Pečnik. ●

● Viljem Pečnik, produktni vodja nožev za plastiko, s poslovnimi partnerji

besedilo Monika Štojs, univ. dipl. ekon.,
direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir Steel Business Briefing Insight, september 2010

KO JE JEKLO SLABŠE KAKOVOSTI PRVA IZBIRA

Manjši del na trgu jekla predstavlja trgovanje z jeklom slabše kakovosti. Povpraševanje po takem jeklu je veliko, z njim trgujejo po celem svetu in nič ne kaže, da se bo pomen tega dela tržišča zmanjšal.

V to skupino sodi jeklo, ki ni ustrezno za namen, za katerega je bilo proizvedeno. Vzrok je lahko v lastnostih jekla (metalurških in drugih) ali pa ga je bilo proizvedenega preveč glede na določeno prodajno pogodbo. Na trgu se torej pojavlja jeklo z napakami, ki so nastale v proizvodnem procesu. Poleg tega se med prevozom lahko pojavijo poškodbe in kupec takih izdelkov ne prevzame. Del jekla pa pride na trg zato, ker je višek pri določenem projektu ali naročilu, lahko pa je tudi posledica napak pri naročanju. Ne glede na razlog želi tisti, ki s temi izdelki razpolaga, dobiti povrnjenih vsaj nekaj stroškov, ki so nastali pri proizvodnji ali nakupu.

Ali bo proizvajalec jekla jeklo slabše kakovosti prodal ali uporabil za ponovno proizvodnjo, je odvisno od več dejavnikov, med katerimi sta najpomembnejša cena jekla prve kakovosti in cena jeklenega odpadka. Obe sta odvisni od situacije na trgu jekla v določenem trenutku. Vsekakor pa obstaja splošno pravilo, da je interes proizvajalca za prodajo takih izdelkov tem večji, čim dlje v proizvodnem procesu so taki izdelki.

Zanimivo je, da je trg izdelkov slabše kakovosti precej močnejši pri ploščatih kot pri dolgih izdelkih. Za to je več razlogov.

Prvič, površinske napake so za kupce ploščatih izdelkov bolj pomembne, zato je več zavrnitev izdelkov zaradi tega razloga. Drugič, v primerjavi s ploščatimi izdelki je pri dolgih izdelkih večji delež izdelkov z nizko dodano vrednostjo, zaradi česar je bolj privlačna ponovna uporaba teh izdelkov v procesu proizvodnje jekla. Tretjič, ker se velik del dolgih izdelkov porabi v gradbeništvu, je zelo težko najti alternativne namene uporabe za izdelke slabše kakovosti. Dolgi izdelki slabše kakovosti z višjo dodano vrednostjo (npr. legirane palice) pa se na trgu redno pojavljajo.

ZAKAJ KUPITI JEKLO SLABŠE KAKOVOSTI?

Prvi razlog je nižja cena, kar pa ne velja vedno. V obdobjih, ko je povpraševanje močno, se razpoložljivost takih izdelkov zelo zmanjša, saj so kupci manj zahtevni glede kakovosti izdelkov, poleg tega pa proizvajalci lažje preusmerjajo presežke v druge prodajne pogodbe.

VELIKOST TRGA

Težko je dobiti prave številke o velikosti trga jekla slabše kakovosti. Velikost trga v ZDA ocenjujejo na več kot štiri milijone

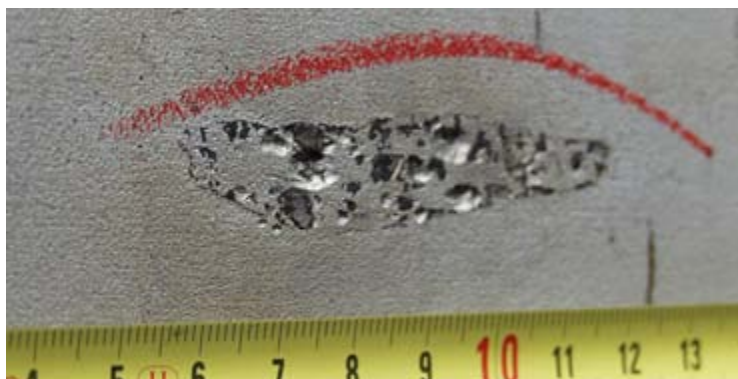
ton. Večina vprašanih meni, da naj bi ti izdelki predstavljali približno pet odstotkov celotnega trga jekla. Ne glede na dejansko velikost pa je resnica ta, da je ponudbe manj od povpraševanja.

KUPCI

Evropski dobavitelji velik del jekla slabše kakovosti izvažajo v Indijo, medtem ko sta turški trg ter trg vzhodne Evrope bolj zainteresirana za viške. ZDA večino tega jekla porabijo same, nekaj pa ga izvozijo v Mehiko in tudi drugam.

NAČIN PRODAJE

S prodajo končnim kupcem se ponavadi ukvarjajo distributerji, trgovci ali brokerji, ki od proizvajalcev kupijo cele lote. Taka distributerja sta denimo SK Steel in Norex. Obstajajo tudi spletne strani, vendar pa elektronsko poslovanje le počasi prodira na ta trg. Razlog je enak kot pri trgovanju z jeklom prve kakovosti: osnova trgovanja ostajata osebni kontakt in zaupanje. To je še toliko bolj pomembno pri jeklu slabše kakovosti brez certifikata. ●

- Luskine iz ostankov titanovih vključkov. Luskina nastane iz gruč v jeklu ujetih titanovih karbonitridov (vključkov), ki med valjanjem slabov v plošče debele pločevine odpadejo. Ujeti vključki v luskini so običajno temne barve.

besedilo Elena Jančenkova (prevod iz časopisa podjetja Koks »Naprej«, št. 133, avgust 2010)

RUDARSKO LETO POD DROBNOGLEDOM

Dnevni kop Koksovij ni več najboljši.
Kateri izmed premogovnikov v skupini Koks je danes na prvem mestu?

Dan rudarjev (zadnje nedeljo avgusta) je priložnost za praznovanje pa tudi za tradicionalen pregled rezultatov. Kakšne rezultate torej dosegajo podjetja skupine Koks? Ali imajo razlog za praznovanje?

TRAGEDIJA V RUDNIKU RASPADSKA JE VPLIVALA NA VSE

Metalurška dejavnost, ki se je po kriznem letu 2009 relativno stabilizirala, je maja letos doživela še en pretres. Tragedija v rudniku Rapsadska je vzela 67 življenj, ruski metalurški trg pa je ostal brez največjega dobavitelja premoga za koksanje. To se je odrazilo tudi na poslovanju družbe OAO Koks. »V rudniku Rapsadska so pridobivali petino deficitarnih visokokaloričnih vrst premoga,« je pojasnil direktor za razvoj surovinske baze v OAO Koks Igor Želtkov. »Pred to tragedijo je prav rudnik Rapsadska priskrbel 40 odstotkov vseh sestavin šarže, kar je znašalo 130 milijonov ton koncentrata premoga kvalitete GŽ na mesec. Dandanes OAO Rapsadska pridobiva navaden premog kvalitete GŽO na odprtih kopih Rapsadska in MUK-96. Na mesec izkopljejo vsega 450.000 ton. Ta kakovost pri koksanju ni tako cenjena, zato je bil OAO Koks prisiljen za 15 odstotkov zmanjšati nabavo koncentrata. Te okoliščine so nas ponovno pripeljale do zaključka, da je zato, da ne bi bili odvisni od zunanega trga, nujno, da vsa

▲ Igor Želtkov, direktor za razvoj surovinske baze

podjetja v skupini Koks poslujejo stabilno in po svojih najboljših zmogljivostih. Na žalost med trdne člene verige, če upoštevamo rezultate zadnjega rudarskega leta, ni mogoče šteti vseh.

DNEVNI KOP KOKSOVIJ

V dnevnem kopu Koksovij, ki mu je dolga leta pripadalo vodilno mesto med premogovniki skupine Koks in je večkrat postal najboljši podjetje v skupini po količini pridobljenega premoga, se je letos občutno zmanjšala proizvodnja. Še lani je Dnevni kop Koksovij v skladu z gospodarskim načrtom pridelal 600.000 ton premoga, v prvem polletju letos pa le 265.000 ton, čeprav so v gospodarskem načrtu predvideli 750.000 ton. Kje je vzrok za padec kazalcev proizvodnje?

»V Dnevnem kopu Koksovij predolgo niso resno razmišljali o prihodnosti,« je položaj komentiral Igor Želtkov. »Da bi dosegli pretekli obseg proizvodnje, je treba precej razširiti dnevni kop, čemur pa vodstvo podjetja ni posvečalo zadostne pozornosti. Kot tudi ne vzdrževanju opreme. Sedaj polovica naprav iz različnih razlogov ne deluje. Zagotavljamo mu rezervne dele, za izvajanje remontov in popravil pa nimajo zadosti delavcev. Treba je najti nove ljudi, jih izobraziti in motivirati.«

Po mnenju direktorja za razvoj surovinske baze v OAO Koks je največja težava OAO Dnevnega kopa Koksovij pomanjkanje usposobljenih kadrov. V podjetju ni verige direktor–tehnični direktor–direktor proizvodnje–vodja strojnikov. V zadnjih letih se je v podjetju izmenjalo kar nekaj tehničnih direktorjev, sedaj

▲ V dnevnem kopu Koksovij so v zadnjem letu pridobili manj premoga kot v preteklosti.

pa te funkcije sploh ni več. Obveznosti in naloge tehničnega direktorja opravlja kar glavni nadzornik del. »Glavni nadzornik del in tehnični direktor sta povsem različni funkciji,« pravi Igor Želtkov. »Specifika dela in način sodelovanja s kolektivom sta si diametralno nasprotna. Nasploh podjetje najbolj boleha prav na kadrovskega področju. Menim, da je to sploh edina težava. Celotna težavna geološka razmera ne bi smele ovirati stabilnega poslovanja. Za premagovanje teh težav namreč obstajajo strokovnjaki, tehnologija in oprema. Za neuspeh v večini primerov ne gre kriviti narave ali opreme. Blago se strga tam, kjer je zguljeno. Krivi pa so največkrat ljudje, ki upravljajo s tehniko in proizvodnjo. Da bi pomagali pri reševanju odprtega kopa Koksovij, smo pri OAO Koks zaposlili izkušenega strokovnjaka za dnevne kope, zato upam, da se bo neugodno stanje kmalu izboljšalo.

RUDNIK VLADIMIRSKA

Tudi rudnik Vladimirka je prvo polletje precej zaostal za gospodarskim načrtom. Po gospodarskem načrtu bi morali letos izkopati 600.000 ton premoga, kar so lani celo presegle, v prvem polletju letos pa so nakopali vsega 162.400 ton. Razlog za to so težje geološke razmere. »Vladimirski rudarji so v preteklih letih prikazali dobre rezultate, sedaj pa jim težave povzročajo nivo št. 1. Dela zdaj potekajo blizu površine, otežujejo pa jih razpokane kamnine. Mnogi rudarji, ki imajo večdesetletne izkušnje, se še nikdar niso srečali s takšnimi pogoji. Ljudje delajo po svojih najboljših močeh, premoga, ki so ga pričakovali, pa kar ni. Za razliko od dnevnega kopa Koksovij so okoliščine na Vladimirski razumljive in jih je mogoče pojasniti. Vodstvo in rudarji se s skrajnimi močmi borijo proti geološki sestavi. V oteženih razmerah se najdejo tudi posamezniki, ki se na žalost ne kažejo v najboljši luči. Težava je v tem, da se sorazmerno z oteževanjem delovnih razmer zmanjšuje obseg proizvodnje, kar se takoj odrazi tudi na plačah. Vsi tega ne zdržijo. Nekateri se skrivajo za bolniškimi izostanki, kar še dodatno zastruje položaj.«

RUDNIK ROMANOVSKA-1

To rudarsko leto je rudarjem rudnika Romanovska-1 naklonjeno. Nov kombajn JOY 4 LS20, ki so ga kupili konec leta 2009, rudarjem pomaga prebiti sloj trdne kamnine, ki otežuje delo na nivoju. Zavzema kar 30 odstotkov zmogljivosti plasti, razporejen pa je po 90 odstotkih njene celotne površine. Leta 2009 so v Romanovski namesto načrtovanih 421.000 ton izkopali 403.000 ton premoga. Konec prvega polletja 2010 so pridobili 260.300 ton. Rudarji vsak mesec presežejo načrt, zato ni dvoma, da ne bi uspeli izkopati 650.000 ton, kolikor so si zastavili v gospodarskem načrtu. »O rudniku Romanovska-1 se je tudi prej veliko govorilo, slaven pa ni bil zaradi rekordnih količin, ampak zaradi nesreč,« pravi Želtkov. »Letos je položaj povsem drugačen. Nov kombajn ter organizacija dela in nadzor so rudnik izvlekli iz krize. Lahko rečemo, da je Romanovska-1 ozdravljena. Glavni pokazatelj zdravja v podjetju je zame način, kako se ob srečanju obnašajo rudarji. Če se smeji, pomeni, da delo dobro poteka. Romanovska-1 ima danes vse, kar je potrebno za stabilno rast in razvoj v prihodnje.«

► Za rudarje Romanovske-1 je to rudarsko leto uspešno.

RUDNIK BUTOVSKA

Sedaj kopljejo tri nagnjene jaške: dostopni jašek, jašek s tekočim trakom in severni pomožni jašek. »Do danes so izkopali 330 metrov dostopnega jaška, 110 metrov jaška s tekočim trakom in 80 metrov severnega pomožnega jaška,« je povedal direktor za razvoj surovinske baze OAO Koks. »Celotna dolžina vsakega jaška bo znašala približno tisoč metrov. Za hitrejšo izkopavanje so kupili vrtni kombajn KP-21, ki omogoča napredovanje do 110 metrov na mesec. Na žalost se s kadrovske težavami spopada tudi rudnik Butovska, kaže se vedno

► Butovski je ruska banka Sberbank končno odobrila kredit, zato so lahko nadaljevali gradnjo rudnika, ki je bila med finančno krizo zaustavljena.

- Obsežna gradbena dela na površinskem kompleksu nad rudnikom S. D. Tihova se bodo začela že prihodnjo pomlad.

večja kadrovska podhranjenost. Dandanes so priča velikega pomanjkanja upravljavcev rudarskih strojev za izkopavanje. Da bi rešili to težavo, so v Butovsko povabili dva upravljavca iz rudnika Romanovska-1. Nasploh pa dela v rudniku potekajo v skladu z načrti, tako da je zaključek vseh gradbenih del še vedno predviden za avgust 2012.

RUDNIK S. D. TIHOVA

Stabilno se razvija še eno podjetje skupine Koks v izgradnji – rudnik S. D. Tihova. Izdelali so načrte za izkopavanje premoga. Na začetku septembra je bilo zasedanje Državne komisije za naravne vire, ki je že potrdila projekt. Naslednji korak je pridobitev pozitivnega mnenja Glavne državne strokovne komisije. Vsa dela pa niso povezana le s pridobitvijo dovoljenj. »Letos je bilo opravljeno veliko dela pri izgradnji rudnika,« pravi Igor Želtkov. »Opremili so jaška, kupili tekoče trakove, položili cevi in enotirne železnice, kupili dizelsko vlečno vozilo in sklenili pogodbo s podizvajalcem, ki bo izkopal še dva rova. V tem času bo vodstvo izbralo in najelo tudi lastne vrtalce, ki bodo naredili tretji rov. Prav za ta namen so že kupili vrtalni kombajn. Istočasno kopljejo jarek za četrti jašek, potekajo tudi pogajanja z izvajalcem za izgradnjo vhodnega dela. Potem ko bo Glavna državna komisija končala revizijo, ki bo trajala približno pol leta, se bo začela še gradnja velikanskega kompleksa nad rudnikom.

COF (TOVARNA ZA PREDELAVO IN BOGATENJE RUDE) BEREZOVSKA

Po načrtih naj bi do leta 2013, ko bodo začeli obratovati rudniki Butovska, S. D. Tihova in nov kop Vladimirske, zmogljivosti predelave COF Berezovska znašale 5.200.000 ton premoga na leto, torej bodo v enem mesecu lahko obogatili 430.000 ton premoga. Tovarno je zato treba posodobiti. Do danes so že postavili dva vakuumska filtra avstrijske izdelave, zmogljivosti vsakega od njih pa so enakovredne kapaciteti petih starih vakuumskih filtrov znamke Ukrajina-80. Povsem so obnovili tudi sistem razvodnjevanja koncentrata. To pomeni, da bodo lahko bogatili tudi premog kvalitete »Ž«, ki naj bi ga pridobivali v rudniku S. D. Tihova. »Če zanemarimo neprijeten incident,

ki se je zgodil zaradi človeške malomarnosti, tovarna posluje stabilno. Prejšnji tehnični direktor je namreč dopustil vrsto tehnoloških napak, ki so ogrozile delovanje celotne skupine. Seveda smo ga zato odpustili. Sedaj to funkcijo opravlja bivši namestnik generalnega direktorja tovarne Ilya Trofimov. Z novim vodstvom se ne bojimo za poslovanje Berezovske. Nekaj časa bo še potrebno za sanacijo, nasploh pa pred COF ni nedosegljivih ciljev. V prvem polletju so predelali 1.587.000 ton premoga in proizvedli 1.074.000 ton koncentrata.

FIP INERTNIK

Tovarna za proizvodnjo inertnega praška Inertnik je v prvem polletju proizvedla 13.900 ton inertnega praška. »Odstopanje od načrta in zmanjšanje proizvodnje sta povezana s težavami pri prodaji praška,« položaj komentira direktor za razvoj surovinske baze. »Potencial za povečanje proizvodnje je, še vedno pa ne vemo, kaj bo s prodajo. Glede čistosti tehnoloških procesov, varnosti in (kolikor je to v dani situaciji mogoče) poslovanja tovarne nimam nobenih pripomb ne na vodstvo in ne na delavce.«

ČLENI ISTE VERIGE

Po podatkih uprave OAO Koks se je v prvem polletju leta 2010 v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta v podjetjih skupine Koks povečala produktivnost: v COF Berezovska za 125,6 odstotka, v dnevnem kopu Koksovij za 66,2 odstotka, v Inertniku za 7,5 odstotka in v rudniku Romanovska za 43,2 odstotka. V primerjavi s prvim polletjem leta 2009 se je dvignila tudi povprečna plača zaposlenih: v COF Berezovska za 9,6 odstotka, v dnevnem kopu Koksovij za 3,5 odstotka, v Inertniku za 21,2 odstotka, v rudniku Romanovska za 29,8 odstotka in v rudniku Butovska za 32 odstotkov. Povprečna mesečna plača v podjetjih skupine Koks znaša 27.000 rubljev (653 EUR). Povečanje je posledica majske uskladitve z inflacijo in prehoda podjetij na polni delovni čas. Spomnimo, da so v prvem polletju leta 2009 podjetja kar pet mesecev delala po skrajšanem delovnem času. Na dnevnem kopu Koksovij je rast plač manjša zaradi zmanjšanja proizvodnje in znižanja fleksibilnega dela plač. V rudniku Vladimirska so se plače zaradi zmanjšanja proizvodnje in manjše nagrade, ki je posledica neizpolnjevanja gospodarskega načrta, znižale za 11,2 odstotka. »Glede načrtov za prihodnost pa bi poudaril, da se bo nadaljevala prenova premogovniških podjetij v skupini Koks, in sicer tako, da bomo stalno nadomeščali zastarele naprave in opremo s sodobnejšimi,« je še povedal direktor za razvoj surovinske baze Igor Želtkov. »Nadaljevali bomo gradnjo rudnikov, ki bodo pokrivali vse potrebe Koks po deficitarnih surovinah, in tako zagotovili neodvisnost skupine od zunanjih dejavnikov. Še naprej bomo izboljševali delovne razmere v rudnikih. Da bi povečali varnost, bomo uvedli predčasno odplinjevanje plasti premoga in tako začeli pridobivati metan. Seveda pa vsi skupaj upamo, da bodo tako vodstva kot tudi zaposleni v skupini Koks opravljali svoje delo zanesljivo in se ves čas zavedali, da smo mi vsi člen iste verige. ●

besedilo Polona Bohlin, Marketing, Litostroj Ravne

SVEŽI POGLEDI V PODJETJU LITOSTROJ RAVNE

V podjetju Litostroj Ravne smo pred kratkim zasnovali novo korporativno vizijo s ciljem razvoja tehnoloških rešitev na svetovnem trgu. Hkrati z novo vizijo in poslanstvom smo oblikovali tudi osveženo celostno podobo podjetja. Nova identiteta pa ni vse, s čimer se želimo na novo predstaviti na globalnem trgu preoblikovanja pločevine.

Litostroj Ravne je že 50 let ponudnik celovitih rešitev za linije preoblikovanja pločevine in jekla za zahtevne kupce iz avtomobilske industrije, proizvajalce gospodinskih aparatov in ostalih proizvajalcev kovinskih izdelkov. Podjetje se je v zadnjih letih iz strogo proizvodnega podjetja usmerilo v bolj trženjsko naravnano podjetje, ko je leta 2008 prešlo pod lastništvo skupine Litostroj. Boljša kapitalska osnova, usmeritev na dodatne trge in novi izdelki so dejstva, na katere danes stavimo v podjetju.

CELOVITE REŠITVE PO MERI KUPCA

Z lastnim razvojem in lastnim trženjem si na svetovnem trgu gradimo pozicijo ponudnika inovativnih rešitev po meri kupca. To pomeni, da v podjetju Litostroj Ravne ne proizvajamo standardnih izdelkov na zalogo, ampak je vsak izdelek prilagojen zahtevam in pričakovanjem naročnika. Prav sodelovanje s kupcem in integriranje rešitev po meri kupca sta bistveni konkurenčni prednosti pred proizvajalci z vzhoda, ki večinoma tržijo standardizirane izdelke. Pri snovanju inženjerskih rešitev pa gremo v ravenskem podjetju celo korak dlje, saj marsikatero kupčevo zahtevo nadgradimo z lastnimi

izvirnimi rešitvami z namenom optimizirati kupčeve proizvodne zmogljivosti. Pri tem brez dragocenih izkušenj iz številnih, uspešno zaključenih, projektov ne bi bili dovolj prepričljivi.

Da slovensko podjetje lahko konkurira na svetovnem trgu preoblikovanja pločevine, so poleg izdelkov po meri potrebne tudi kakovostne storitve. Zato smo v podjetju Litostroj Ravne razvili celo paleto integriranih aktivnosti, ki vključujejo tako inženirsko svetovanje kot poprodajne storitve, ki pri kupcu predstavljajo dodano vrednost. Tako svojih izdelkov ne samo dobavimo, temveč jih pri naročniku tudi zmontiramo in zaženemo. Dodatno nudimo izobraževanje in pomoč pri upravljanju stiskalnic in linij v uvajalni fazi. Ker pa se poslovni cikel še ne zaključi ob uspešno zagnani proizvodni liniji, tržimo tudi storitve diagnosticiranja, rednega in urgentnega servisa ter vzdrževanja strojev kateregakoli proizvajalca. Tako s kupci vzdržujemo partnerski odnos, ki se pogosto razvije v dolgoročno sodelovanje.

RAZVOJ NOVIH IZDELKOV

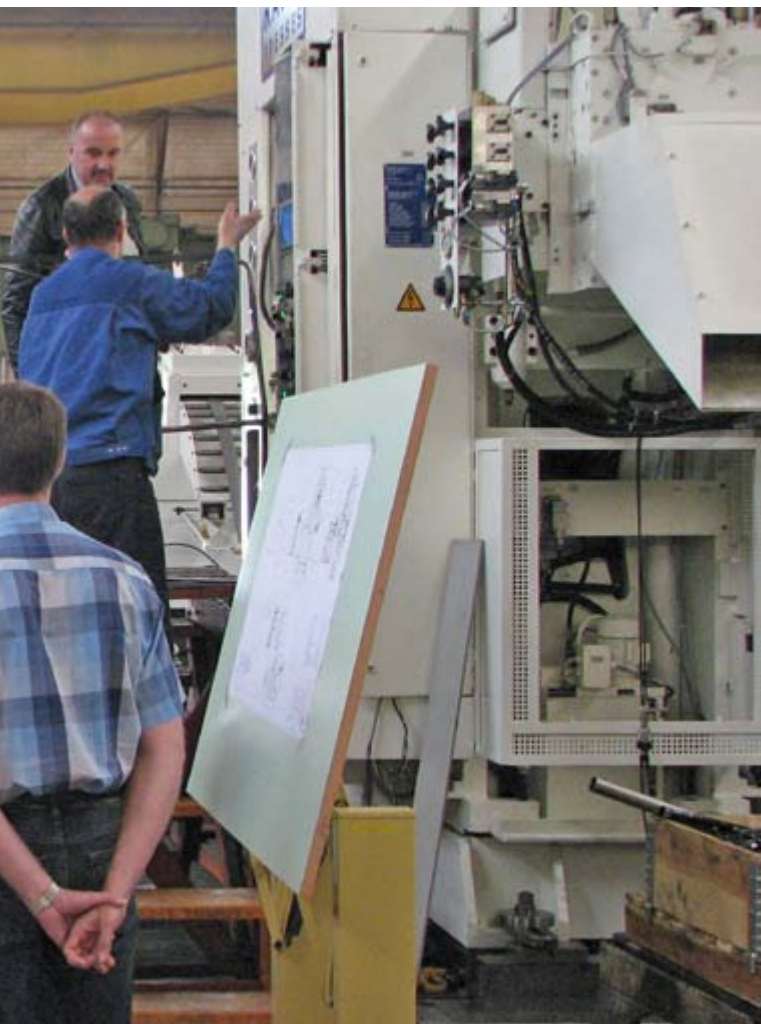
Podjetje se svojimi mehanskimi in hidravličnimi stiskalnicami že vrsto let uvršča med tehnološke voditelje pri stiskalnicah z nizko deformacijo vpenjalnih plošč. Izdelki Ravne se namreč ponašajo z izredno togostjo, ki zagotavlja deformacije nižje od 0,125 mm/m oziroma pri ožjih tolerancah celo nižje od 0,085 mm/m. Z lastno projektivo pa ne nadgrajujemo samo rešitev za optimizacijo obstoječih izdelkov, temveč razvijamo tudi nove. Zato so v začetku poletja v podjetju Litostroj Ravne organizirali srečanje za svoje pomembnejše partnerje, kjer so jim predstavili nove rešitve s področja preoblikovanja kovine. Gre za nov proizvodni program stiskalnic Ravne, namenjenih natančnemu rezanju. Takšne stiskalnice se ponašajo s triakcijsko tehnologijo, ki omogoča izdelavo končnega izdelka z enim gibom. Za omenjeni program so v zadnjih mesecih dobili že dve naročili, za 400- in 630-tonski stiskalnici.

Poleg stiskalnic za natančno rezanje v koroškem podjetju razvijamo tudi stiskalnico s servo pogonom, katerega funkcija bo predstavljala bistveno prednost za kupce. Prednost tovrstne stiskalnice je povečana učinkovitost ob zmanjšani porabi energije. Takšno stiskalnico bomo konec oktobra predstavili na sejmu EuroBLECH v Hannoveru. Bistvena lastnost ravenske servo stiskalnice, ki jo bomo tržili pod lastno blagovno znamko Ravne Dynamics, bo integrirana uporaba tako klasičnega kot servo pogona.

POZITIVNI CILJI

Novi projekti, s katerimi se lahko v zadnjem času pohvalimo v podjetju Litostroj Ravne, so pridobljeni posli s priznanimi proizvajalci, kot so PSA, Faurecia in Bonatrans. Z izvirnimi rešitvami in s konkurenčnimi pogoji ustvarjamo nove partnerje in nove trge. Ob iskanju novih poslovnih priložnosti pa ne zanemarjamo obstoječih kupcev in s kakovostnimi rešitvami poskušamo poglobiti njihovo zaupanje. To dokazujejo dolgotrajna partnerstva z dobavitelji iz avtomobilske industrije.

Cilji podjetja so ambiciozni; optimizirati ponudbo, razširiti svoj portfelj izdelkov in izboljšati poslovne procese ter s tem skrajšati dobavne roke. V finančnem smislu v naslednjih petih letih načrtujemo podvojene prihodke iz prodaje. Z optimiziranjem razmerja med tehničnim kadrom in inženirji pa želimo izboljšati kadrovsko strukturo. V h kupcu usmerjenemu podjetju so zlasti zaposleni tisti kapital, ki je za podjetje ključnega pomena. Zato se zavedamo neprecenljivosti izkušenj, ki so podlaga snovanju inovativnih rešitev, in spodbujamo nove predloge zaposlenih. ●

◀ Dan odprtih vrat v Litostroju Ravne

ČLOVEK JE NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO

Učinkovit odgovor na gospodarsko krizo je treba iskati tudi v zaposlenih. Pa ne z vidika stroškov dela, pač pa z vidika človeškega kapitala – njihovega znanja, izkušenj in osebnostnih lastnosti.

Bili so časi samoupravnega socializma, ko se je na široko govorilo, da ima delo čast in oblast. V to floskulo so še najmanj verjeli prav tisti na piedestalu oblasti, na katerem za delo pravzaprav ni bilo pravega prostora. In ker je naš ljubljeni maršal ob vsaki priložnosti polagal mladini na srce, naj se uči, uči in še enkrat uči, starši pa so otroke prepričevali, da če se ne bodo učili, bodo morali pa delati, je fizično delo postajalo vedno bolj nečastno. Zadevo smo po vseh gospodarskih reformah in z zamenjavo socializma za kapitalizem prignali tako daleč, da danes delu ni ostala ne čast ne oblast, ampak gola borba za preživetje.

Ja, tisto so bili tudi časi, ko so nas politiki učili, da je človek naše največje bogastvo. Ta trditev pa je za razliko od zgorjne

preživela vse turbulentne spremembe, in danes nekaj podobnega govorijo tudi menedžerji, ki zmorejo v ljudeh videti kaj več kot »človeški vir« in ne merijo vrednosti zaposlenih z neosebniimi številčkami kot druge proizvodne vire od surovin do finančnega kapitala. Menedžerji torej, ki se zavedajo vrednosti znanja (morda pa je imel maršal le prav) in izkušenj zaposlenih ter njihovih osebnostnih lastnosti in govorijo o zaposlenih kot konkurenčni prednosti podjetja.

ZANEMARJENI ČLOVEŠKI KAPITAL

Vsi vemo, da tržno vrednost podjetja določata finančni in intelektualni kapital. Prvega, ki ga sestavlja vrednost fizičnih in finančnih proizvodnih sredstev, ekonomisti znajo dobro ovrednotiti, drugi pa je zanje mnogo trši oreh. Še posebej, ker vrednosti človeškega kapitala, ki je v izključni lasti zaposlenih in pomeni v udejanjeni ali latentni obliki pomemben delež intelektualnega kapitala podjetja, resnično ni mogoče oceniti. Ta kapital je kot v trezorju spravljeno v človekovi glavi ter mu sledi kot senca – ob začetku šihta v tovarno in po koncu šihta spet domov. Edini, ki ima do njega dostop in ga lahko uporablja, je njegov lastnik. Kako bomo torej ocenili, koliko so vredni znanje, izkušnje in osebnostne lastnosti zaposlenih, koliko njihova pripadnost kolektivu in podjetju ...? Ker tega ne znajo, grede mnogi celo tako daleč, da človeškega kapitala enostavno ne priznavajo in »vrednost« zaposlenih ocenjujejo zgolj skozi stroške dela. Pa ne, da človeškega kapitala ne cenimo zato, ker v njegovo dodano vrednost ni treba vlagati pravzaprav nič?

POMEMBNA JE SPODBUDNA SOCIALNA KLIMA V PODJETJU

Gospodarska kriza sili podjetja, da za obstanek na trgu angažirajo tudi najbolj skrite rezerve, za katere marsikje sploh niso vedeli, da obstajajo. Pri tem so v veliki prednosti podjetja, ki so kratiko HRM že doslej razumela kot menedžment medsebojnih odnosov (Human Relationships Management) in ne kot menedžment človeških virov (Human Resources Management). Do gospodarske krize je bil finančni kapital dokaj poceni in konkurenčnost so si podjetja kupovala z naložbami v sodobno tehnološko opremo ali, drugače povedano, v tuje znanje. Pri tem so mnoga popolnoma zanemarila vložek v razvoj socialne klime, v kateri bi usposobljeni in motivirani zaposleni kupljenemu znanju dodajali vrednost domačega. Še več, pogosto se pokaže, da niti znanje, ki ga je v naprave vgradil dobavitelj, ni optimalno izkoriščeno.

Vpliv človeškega kapitala na tržno vrednost podjetja lahko dokažemo z enostavnim miselnim eksperimentom. Denimo, da lastnik ugotovi, da so stroški dela – beri plače – preveliki, ter zato odpusti vse delavce, ki jih nadomesti s Kitajci, pripravljenimi delati za polovične plače. Kmalu bi ugotovil, da lahko strošek dela še zniža, ker zaposlenih na prodaji ne potrebuje, saj nimajo kaj prodajati. Finančna vrednost podjetja bi se drastično znižala, saj bi se tudi vrednost tehnološke opreme ter nepremičnin približala vrednosti odpadlega železa in golih zidov.

Torej trditev, da je človek naše največje bogastvo, le ni navadna floskula. ●

KADROVSKA GIBANJA V JULIJU IN AVGUSTU

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Avgusta je prenehalo delovno razmerje eni osebi.

Elena Bajc, strokovna sodelavka za področje kadrov, SIJ – Slovenska industrija jekla

ACRONI

JULIJ

Podjetje je zapustilo 17 delavcev, od tega so se upokojili: ANTON RAVNIK, MUJAGA HASKIČ, CVIJAN CREPULJA in MILE ZVIZDALO iz Hladne predelave; IZET ARSLANOVIČ iz Jeklarne; VILJEM ROPOŠA in PETER ŠEPIC iz Predelave debele pločevine; DRAGO KODRIČ iz Proizvodno-tehničnih služb, LADISLAV SKUBE iz Tehnične kontrole; MARIJA OBLAK in ANTON ALBREHT iz Uprave. Naš novi sodelavec je postal MIHAEL BUGANIK v Jeklarni.

JUBILANTI

Jubilanti z 10-letnim delovnim stažem so postali: EMIR TURKUŠIČ, MIRZA BEGIĆ in MIRSAD ČAUŠEVIČ iz Predelave debele pločevine. Čestitamo! 20-letni delovni staž so dosegli: ŽELJKO PETROVIČ, UROŠ NOVAK, ROBERT ČRTALIČ, IGOR JARC iz Jeklarne ter TOMAŽ PREŠEREN iz Hladne predelave. Čestitamo! Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali: LEOPOLD LOMOVŠEK iz Jeklarne, MIROSLAV GORJANC iz Vroče valjarne, FADIL HODŽIČ in MUHAMED SELIMOVIČ iz Hladne predelave, ĐURO ĐURIČ iz Predelave debele pločevine, MIČO PANIČ iz Tehničnih storitev in transporta ter BOJANA SUŠNIK iz Proizvodno-tehničnih služb. Čestitamo! Čestitamo tudi jubilatki s 35-letnim delovnim stažem NEVENKI REKAR iz Hladne predelave.

ZAKLJUČEK ŠOLANJA

Šolanje so uspešno končali: GREGOR BERLISK iz Vroče valjarne (pridobil je naziv diplomirani inženir metalurgije), MERIMA NUHIĆ iz Računovodstva (postala je diplomirana ekonomistka), DUŠAN BIZJAK iz Marketinga (pridobil je naziv diplomirani ekonomist), FAHRUDIN MUMINOVIČ iz Tehničnih storitev in transporta (zdaj je strojni

mehanic), NEJC SEDEJ iz Vroče valjarne (njegov naziv je zdaj strojni mehanik), MILENKO KUZMIČ iz Predelave debele pločevine (pridobil je naziv strojni mehanik). Čestitamo!

AVGUST

Podjetje je zapustilo šest delavcev, izmed njih je v pokoj odšel JANEZ EMERŠIČ iz Hladne predelave. Dva delavca sta umrla: BRANKO GORIŠEK iz Vroče Valjarne in TEUFIK HENJAKOVIČ iz Obrata vzdrževanja Hladne predelave. Svojcem izrekamo iskreno sožalje.

Naši novi sodelavci so postali: SANEL MIDŽAN, LUKA OBLAK, MOMČILO TANASIĆ, DAVID ROŽIČ v Hladni predelavi, MATEJ CUZARNAR in AMEL MUSTEDANAGIČ v Predelavi debele pločevine.

JUBILANTI

Jubilanta z 10-letnim delovnim stažem sta postala: ERNEST ZUPAN iz Jeklarne in SANEL HUSEINBAŠIĆ iz Obrata vzdrževanja. Čestitamo! 20-letni delovni staž je dosegel BOŠTJAN ULČAR iz Hladne predelave. Čestitamo!

Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali: MIRSAD MUSIĆ in MARKO RESMAN iz Jeklarne, ROBERT FRELIH in FAJIK HODŽIČ iz Vroče valjarne, DUŠAN TERAŽ, SULEJMAN DEDIĆ in SLAVKO SKUMAVC iz Hladne predelave, ESAD SKENDEROVIČ iz Obrata vzdrževanja, ISMET BAHTIĆ iz Predelave debele pločevine, DIJANA DEUMIĆ iz Tehnične kontrole ter IDA MATELIČ iz Računovodstva. Čestitamo! S 40-letnim delovnim stažem se ponaša BORIS GRIČAR iz Hladne predelave. Čestitamo!

Nejra Rak Benič, dipl. upr. org., strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni

METAL RAVNE

JULIJ

Pridružila sta se nam DANILO KADIŠ in UROŠ JOH v Jeklarskem programu.

Upokojili so se sodelavci: RATKO CVIJETINOVIČ iz Valjarskega programa, DANICA MLAČNIK in RUDOLF JELEN iz Kovaškega programa ter LJUBA GRUBELNIK KACL iz Kadrovske službe. Zahvaljujemo se jim za prizadevno delo in jim želimo v pokoju vse najlepše.

Podjetje je zapustilo pet sodelavcev.

JUBILANTI

Jubilant s 30 leti dela je postal ANTON DOLENC iz Logistike. 20-letni delovni staž so izpolnili naslednji jubilanti: DAVORIN ŠUMAH iz Jeklarskega programa, FRANJO KOLER, JANEZ MAGER, RADO PISAR in ANDREJ RANC iz Valjarskega programa, BOJAN BUHVALD iz Kovaškega programa in MIRA PIKO iz Trženja. Jubilanta z 10 leti dela sta DENIS SEDOVŠEK iz Jeklarskega programa in BOJAN VADNJAL iz Valjarskega programa. Čestitamo!

AVGUST

Podjetje je zapustilo pet sodelavcev.

Upokojili so se: MILAN JOVIČ in MLADEN JANKOVIČ iz Jeklarskega programa, MATILDA ČEBUL iz Valjarskega programa in ANA MRAK iz Trženja. Zahvaljujemo se jim za njihovo delo in jim želimo v pokoju vse najlepše.

JUBILANTI

Jubilantom s 30 leti dela so se avgusta pridružili: IVAN SOLDO iz Valjarskega programa, JOŽICA ALTENBAHER in MIRKO GLAVICA iz Kontrole in metalurškega razvoja ter ALENKA KOTNIK iz Kadrovske službe. Jubilanta z 20 leti delovne dobe sta postala DIETMAR ARL iz Jeklarskega programa in FRANC GOSTENČNIK iz Kontrole in metalurškega razvoja. 10 let delovne dobe je dosegel TOMAŽ LESJAK iz Vzdrževanja. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

SERPA

JULIJ

Novi sodelavec je postal MATJAŽ HERGA v Logistiki. Upokojila sta se sodelavca JOŽE IRŠIČ in TOMISLAV IVARTNIK iz Vzdrževanja dvigal. Zahvaljujemo se jima za prizadevno delo in jima želimo v pokoju vse najlepše.

JUBILANTI

ERIKA SREBOT iz Brusilnice je postala jubilatka s 30 leti dela, desetletni delovni staž je izpolnil BORUT JUH iz Izdelave konstrukcij. Čestitamo!

AVGUST

Novi sodelavec je postal SAŠA JOSIPOVIČ v Strojni obdelavi.

JUBILANTI

Za 30 let delovne dobe čestitamo ANICI FAŠUN iz Strojne obdelave.

ELEKTRODE JESENICE**JULIJ**

Sporazumno smo prekinili delovno razmerje z enim delavcem.

CVETKI REŠETIČ s Financ se ob upokojitvi zahvaljujemo za dolgoletno prizadevno delo.

AVGUST

Za 30-letni delovni jubilej čestitamo IRENI RAZINGER iz Kontrole kakovosti na programu varilnih žic.

Rafko Penič, univ. dipl. ekon., vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice

NOŽI RAVNE**JULIJ**

Naša nova sodelavka sta postala: MAKSIMILJAN FRAJDEL v Odpremi in DANIJEL ČESNIK v Mehanski obdelavi. Upokojil se je sodelavec JOŽE URŠNIK iz Mehanske obdelave. Zahvaljujemo se mu za njegovo prizadevno delo in mu v pokoju želimo vse najlepše!

JUBILANTI

Za 30 let delovne dobe čestitamo ERHARDU SREBOTNIKU iz Mehanske obdelave.

AVGUST

Naša nova sodelavka sta postala: ROK VIRTIČ in DAVID FIŠER v Mehanski obdelavi. Enemu sodelavcu je prenehalo delovno razmerje.

Upokojila se je sodelavka MAJDA GRIL iz Mehanske obdelave. Zahvaljujemo se ji za njeno prizadevno delo in ji v pokoju želimo vse najlepše!

JUBILANTI

Za 30 let delovne dobe čestitamo sodelavki IVANKI ŠTIFTAR iz Financ, računovodstva in kontrolinga. Čestitke tudi sodelavcu SIMONU GUZEJU iz Mehanske obdelave za 10 let delovne dobe.

Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc., kadrovska menedžerka, Noži Ravne

SUZ**JULIJ**

Upokojila sta se NIKOLA BIRTIČ iz Tehničnih storitev in IZET ALAGIČ iz Jeklarne, obema se zahvaljujemo za prizadevno delo in jima želimo vse najlepše v zasluženem pokoju.

JUBILANTI

Za 40 let dela v družbi čestitamo ANDREJU ŠTEFELINU iz obrata Jeklovlek.

AVGUST

Upokojila se je naša sodelavka NADA PUŠKAR iz Jeklarne, zahvaljujemo se ji za prizadevno delo in ji želimo vse najlepše v zasluženem pokoju.

JUBILANTI

Za 30 let dela v družbi čestitamo sodelavcu JOSIPU ABRAMOVIČU iz obrata Jeklovlek.

Mag. Tanja Avguštin Čufer, Kadrovska služba, SUZ

ZIP CENTER**JULIJ**

V pokoj je odšla sodelavka VLADIMIRA KRIVOGRAD iz Storitev – Čistilnega servisa. Zahvaljujemo se za njeno prizadevno delo in ji v pokoju želimo vse najlepše. Podjetje je zapustil en delavec.

JUBILANTI

Jubilantka s 30 leti dela je postala NEVENKA ZAVRŠNIK iz Tiskarne.

AVGUST

Naš sodelavec ZUHDIJA ŠOMIČ iz Tiskarne se je upokojil. Zahvaljujemo se mu za prizadevno delo in mu želimo vse najlepše.

Rezka Kerbev, ZIP center

OBVESTILO VSEM ZAPOSLENIM V PODJETJIH SKUPINE SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

POTRDILA O ŠOLANJU OTROK

Zaposleni, ki imate zdravstveno zavarovane otroke (dijake in študente), ki bodo v šolskem letu 2010/2011 dopolnili 18 let oziroma so starejši, čim prej dostavite potrdila o njihovem šolanju. Če tega ne boste storili, otroci ne bodo zdravstveno zavarovani.

POTRDILA ODDAJTE NA TAJNIŠTVIH.

Zaposleni, ki ste za šolajoče se otroke uveljavljali olajšave pri obračunu dohodnine, morate informacijo o tem, da so

ti šolanje končali in se zaposlili oziroma postali sami davčni zavezanci, posredovati v oddelek za obračun plač. Tam boste podpisali izjavo o prenehanju uveljavljanja olajšave – tako se boste izognili poznejšemu dodatnemu plačilu dohodnine.

Kadrovske službe in oddelki za obračun plač podjetij v skupini Sij – Slovenska industrija jekla

PO POSLOVNA IN PROMOCIJSKA DARILA V ZIP CENTER

V OE Tiskarna družbe ZIP center že pripravljamo poslovna darila za leto 2011

Kako uganiti, kaj si naše stranke želijo in kakšni so trenutni trendi pri poslovnih in promocijskih darilih, je bila najtežja naloga projekta. Že v poznopomladanskih in poletnih mesecih smo obiskali stranke, sogovornike iz nabave, tajništva in marketinga. Od njih smo pridobili informacije o tem, kaj je bilo aktualno v preteklem letu in kakšne so nove želje za tekoče leto. Pred srečanjem s kupci smo se o tem, kakšne so letošnje smernice, pogovarjali tudi z dobavitelji.

Letos smo se s kolegi iz tiskarne odločili za drugačen nastop na trgu. Kupci ne bodo samo že obstoječi kupci in

podjetja v bližnji okolici, ampak smo naredili premik na marketinškem področju, in tako predstavili tiskarno in družbo ZIP center tudi zunaj naše regije. Predstavili se bomo z jumbo plakati, z reklamo na radiu, televiziji, s tiskanim in z virtualnim katalogom, z novo internetno stranjo, z oglaševanjem v časopisih, namenjenih izključno podjetjem in top menedžmentu. Okrepili smo tudi prodajno mrežo.

Iz izkušenj preteklih let vemo, da so rokovniki in koledarji le manjši del vseh daril, s katerimi se predstavljajo podjetja navzven, zato smo se odločili, da bomo letos našo ponudbo pomembno razširili.

Izdali smo tudi predstavitevni katalog, v katerem so zajeta vsa aktualna promocijska in poslovna darila, kot so: vžigalniki, kemični svinčniki, koledarji vseh vrst, dišave, seti za sprostitev in nego, seti za vino, kavo in čaj, rokovniki in mape vseh cenovnih razredov, usnjeni izdelki, razni etuiji, obeski, svetilke, kravate, skodelice, majice, rokavice, kape, torbe, dežniki, pohodniška oprema in še kaj.

Tudi ZIP-ova rokodelnica se v katalogu predstavlja z zanimivimi izdelki, večinoma na temo etnologije. S ponudbo ekskluzivnih daril pa bomo izpolnili tudi najbolj zahtevne želje. ●

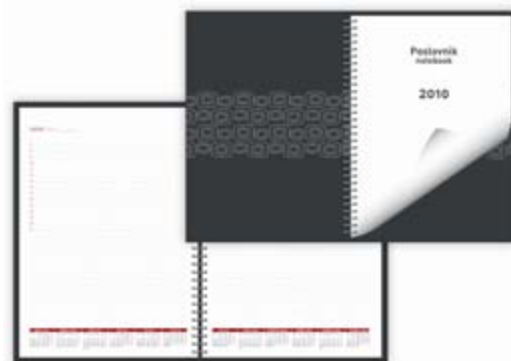
Štiridelni stenski koledar

Namizni poslovni koledar

Beli spiraljeni poslovnik

Notranjost spiraljenega poslovnika

Stenski koledar Alpe

KADRE ZA NOVI SLOVENSKI FILM POSNELI TUDI V ACRONIJU

V produkciji Vertiga in Emotionfilma se je avgusta zaključilo snemanje novega slovenskega celovečernega filma Stanje šoka režiserja in scenarista Andreja Košaka, avtorja uspešnic Outsider in Zvenenje v glavi.

Stanje šoka je zgodba o delavcu Peru, igra ga Martin Marion, ki na proslavi ob prazniku dela leta 1986 kot najboljši delavec dobi za nagrado dvosobno stanovanje. Od sreče in silnega razburjenja pade v nezavest. Zbudi se šele čez deset let, leta 1996. Socializma ni več, države ni več, tovarne ni več, pa še najboljši prijatelj se vseli v njegovo stanovanje in zapelje njegovo ženo. Otroci so odrasli, internet in mobilni telefoni so na pohodu, demokracija in moderni kapitalizem se čutita na vsakem koraku.

V filmu nastopajo še Alenka Hlebec, Nikola Koja, Primož Petkovšek – Petko, Aleksandra Balmazovič, Vlado Novak, Tadej Toš, Emir Hadžihafizbegović, Marijana Breclj in drugi.

Filmsko snemanje je potekalo med 20. junijem in 15. avgustom letos na raznih lokacijah po Sloveniji. Ena izmed lokacij, ki v filmu predstavlja tovarno v letu 1986 in tudi v letu 1996, je naša jeklarna Acroni, kjer je filmska ekipa snemala na petih lokacijah (v jeklarni, učilnicah v hladni valjarni, brusilnici vroče valjarne, vzdrževanju in skladišču vroče valjarne).

Produksijska hiša deluje v filmski industriji že približno dvajset let in je v tem času producirala številne uspešne (tako po gledanosti kot tudi kritičsko) ter nagrajevane slovenske celovečerne filme. Naj naštejemo samo najuspešnejše med njimi: komedijo Delo osvobaja, Stereotip in Pornofilm ter družbenokritično Slovenko in Rezervne dele scenarista in režiserja Damjana Kozoleta, ljubezenski drami Pod njenim oknom in Estrellita režiserja

• Snemanje prvomajske proslave iz leta 1986 v Acroniju

• Priznani režiser Andrej Košak v odmoru med snemanjem filma

Metoda Pevca, komedijo V Ieru Janeza Burgerja ter socialno dramo Kruh in mleko Jana Cvitkoviča. Jeseni prihajata na filmska platna mladinska taborniška komedija Gremo mi po svoje režiserja Mihe

Hočevarja in ljubezenska drama Teža neba režiserja Metoda Pevca. ●

besedilo Vanja Resman Noč, Acroni
fotografija Andrej Knez

OHRANIMO ČEBELE

Čebelarstva zveza Slovenije je 22. maja 2010 začela veliko kampanjo z naslovom Ohranimo čebele!

Zakoni, ki veljajo v čebeljih družinah, so lahko zgled za vse nas. Spoštovanje, pripadnost, odgovornost do lastnih in skupnih nalog so temelji za njihovo preživetje. In so temelji za preživetje narave. Prej ko bomo to spoznali tudi ljudje, večja je možnost, da rešimo ta naš svet.

Letos ponovno opažamo večje izgube čebeljih družin. Povprečno so čebelarji izgubili 23 odstotkov čebeljih družin. Največje izgube so v Obalno-kraški (41 odstotkov) in v Ljubljanski regiji (37 odstotkov), v neposredni okolici Ljubljane z njenim zahodnim delom pa so povprečne izgube dosegle skoraj 50 odstotkov. V zadnjih treh letih so podatki o izgubah čebeljih družin naslednji: leta 2007 okoli 35 odstotkov izgub, 2008 okoli 15 odstotkov in 2009 okoli 25 odstotkov izgub. To pomeni, da smo v Sloveniji v zadnjih treh letih izgubili preko 100.000 čebeljih družin. Izgubam čebeljih družin se žal ni mogoče popolnoma izogniti, lahko pa se jih zelo zmanjša, in sicer z boljšim poznavanjem vzrokov. Razmere za čebelarjenje so se spremenile: prisotnost varoj v čebeljih družinah, intenzivno kmetijstvo z uporabo fitofarmaceutskih sredstev (FFS), klimatske spremembe in onesnaženost okolja. Čebelarstvo postaja vse bolj ogrožena panoga.

Velike izgube čebel v Sloveniji in drugod po svetu nam potrjujejo ustreznost predloga Čebelarstva zveze Slovenije, da se čebela uvrsti med ogrožene živalske vrste v evropskem prostoru.

KLJUČNO SPOROČILO KAMPANJE:
 Čebela je ogrožena. Skrajni čas je za ukrepanje!

Zakaj je treba zaščititi čebelo:

- ▶ Čebela je glavna opraševalka, saj opraši več kot 80 odstotkov rastlin.
- ▶ Brez čebel ne bo hrane.
- ▶ Čebelji pridelki so odlična, varna in zdrava prehrana.
- ▶ Propad čebel pomeni uničevanje naravnega okolja.

NAMEN KAMPANJE:

- ▶ razglasiti čebelo za ogroženo v Sloveniji in EU,
- ▶ ozaveščati splošno javnost o pomenu čebel,
- ▶ izobraževati in usposabljeni mlade čebelarje,

- ▶ povečati čebelo pašo – saditev medonosnih rastlin in dreves,
- ▶ uvrstiti medovite rastline v program KOP,
- ▶ povečati število raziskav s področja ohranjanja čebel, s poudarkom na raziskavah o kranjski čebeli,
- ▶ odpraviti škodljive posledice uporabe fitofarmaceutskih sredstev,
- ▶ skrb za čisto okolje in vode je tudi skrb za čebele,
- ▶ spodbujati naravi prijazno gospodarstvo (zelena ekonomija),
- ▶ ukrepe podpreti s čebelarstvom zakonom.

ACRONI SODELUJE V KAMPANJI

V Acroniju smo se za kampanjo resno zavzeli, zato smo pripravili njen kratek povzetek, ga poslali do vseh uporabnikov intraneta ter ga izobesili na vse oglasne deske Acronija. Na rednih izobraževanjih smo opozarjali na naš vpliv, ki ga imamo na delovnem mestu in doma. Ob tem smo delavce povabili k podpisovanju peticije, ki se je nahajala pri vratarjih upravne stavbe, jeklarne in PDP-ja.

Maja 2010 je bil na pobudo Čebelarске zveze Slovenije ustanovljen poseben SVET ZA OHRANITEV ČEBEL. V svet so bili povabljeni vsi predsedniki regijskih čebelar-skih zvez, predsednik RS, predsednik vlade RS, vsi župani in poslanci, ki so hkrati čebelarji, župani občin, kjer bo Festival čebelarstva med kongresom Apimedica & Apiquality, gospodarstveniki, športniki in nekateri znani Slovenci.

DO 15. MAJA SO V SVET ZA OHRANITEV ČEBEL PRISTOPILI:

- ▶ predsednik RS dr. Danilo Türk,
- ▶ predsednik vlade RS Borut Pahor,
- ▶ predsednik Čebelarске zveze Slovenije Boštjan Noč,
- ▶ klimatologinja in Nobelova nagrajenka prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj,
- ▶ poslanci, ki so tudi čebelarji: Jakob Presečnik, Borut Sajovic in Ivan Gril,
- ▶ poslanca: Cveta Zalokar Oražem in Franc Bogovič,
- ▶ predstavniki Čebelarске zveze Slovenije: Franc Šivic, Janko Božič, Anton Tomec, Lidija Senič, Nataša Lilek, Aleš Rodman, Stane Plut, Jožef Smrkolj in Pavle Zdešar,
- ▶ župani: Janko Sebastijan Stušek – Radovljica, Matej Kotnik – Lukovica, Franci Vovk – Dolenjske Toplice,
- ▶ direktor Belinke Zdravko Krempel,
- ▶ Marjan Volaj, Mercator, d. d.,
- ▶ direktor Acronija Slavko Kanalec,
- ▶ direktorica Medexa Aleša Kandus Benčina,
- ▶ direktor Simobila Dejan Turk,
- ▶ direktor agencije GO.MICE Gorazd Čad, vodja projektov GO.MICE Natalija Bah Čad,
- ▶ veslač Iztok Čop,
- ▶ televizijski voditelj Boštjan Romih,
- ▶ predsedniki regijskih čebelar-skih zvez: Franc Šmerc, Drago Karl Kotnik, Jožef Bauman, Stanislav Kitak, Anton Koželj in Vlado Auguštin.

MEDOVITE RASTLINE

Čebelam lahko pomagata tudi s sajenjem in setvijo medovitih rastlin!

TRAVNIKI

Rastlinski svet je v naši domovini bogat, zato je izbira pravih rastlin za izboljšanje čebelje paše velika. Na naših travnikih je vse premalo medovitega cvetja, kot so spominčica, travniška kadulja, različne vrste grabljišč, nokota in glavinci. Izrinjeni so zaradi premočnega gnojenja z dušičnimi gnojili in zgodnje košnje, ki ne dopušča razcveta in ploditve medovitih travniških rastlin. Te so pomemben vir hrane tudi drugim oprasovalcem. Poleg tega pa je treba paziti na čas košnje. Za čebele je najbolje, da je medeča rastlina pokošena šele po cvetenju, med cvetenjem pa je nevarnost, da čebele zmeljemo s kosilnico, če so med košnjo na cvetju.

POLJA

V kolobarju na njivah so lahko sejane tudi medovite detelje, kot so inkarnatka, švedska detelja, navadna turška detelja (esparzeta), ki niso samo zelo hranilne za živino, ampak s svojimi dušičnimi bakterijami na koreninah izboljšujejo zemljo. Več bi lahko sejali ajdo, vendar bi morali izbrati pravo seme in tehnologijo pridelave, da bi ajda nudila tudi dobro medenje, kakor ga je nekdanj. **Oljna ogrščica** v zadnjih letih postaja pomembna paša, medovite pa so tudi druge oljnice, zasejane bodisi za podor ali pa za pri-

delavo olja. Za zeleno gnojenje je prava izbira **facelija**, ki obilno medi. Medovitih rastlin za čebeljo pašo ne smemo sejati na njive, kjer so ostanki neonikotinoidov, uporabljenih za zaščito semena koruze.

VRTOVI

Na vrtovih lahko sejemo več zdravilnih dišavnih, kot so razne **mete**, **žajbelj**, **sivka**, **šetraj**, **materina dušica** in podobno, še veliko večja izbira pa je med okrasnimi rastlinami, vendar moramo paziti, da ne sejemo rastlin, ki rade podivjajo in lahko spodrinejo domače rastline.

GOZDOVI

Glavno pašo nudijo našim čebelam gozdovi. Ker nekatere pomembne medonosne drevesne vrste zaradi onesnaževanja in zaradi klimatskih sprememb umirajo, na primer smreka v nižinskih gozdovih, je nujno, da se jih nadomesti z drugimi, ki so bolj odporne in ki so prav tako pomembne za čebele. To so **vrba**, **beli javor**, **ostrolistni javor**, **maklen**, **jesen**, **jerebika**, **brek**, **divja češnja**, **lipa**, **lipovec** in **pravi kostanj**. Razmnožujemo jih lahko s sajenjem sadik ali setvijo ustreznega semena. Ker je večina teh drevesnih vrst že prisotna v mladju, bi bilo dovolj, da jih samo poiščemo v gozdu, rešimo pred močnejšimi in manj vrednimi konkurenti in jih ustrezno zavarujemo pred divjadjo. Takšno delo pa bo uspešno, če se povežemo čebelarji z gozdarji in pritegnemo k sodelovanju še šolsko mladino. Pobuda lahko prerašče v vsedrjavno akcijo, ki zajame vsa čebelar-ska društva in šole ter lahko traja več let. S tem bi mladino na nov, zanimiv način približali naravi in ji vcepili ljubezen do našega okolja. ●

besedilo Irena Lačen Benedičič, direktorica Gornjesavskega muzeja Jesenice
fotografiji S. Kokalj, Gornjesavski muzej Jesenice

NOV SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ V MOJSTRANI

Pred 115 leti je Jakob Aljaž postavil stolp na vrhu Triglava in z njim simbolično zaznamoval slovenske gore. Občina Kranjska Gora prav v spomin na ta zgodovinski mejnik praznuje občinski praznik, 7. avgusta. Letos pa je predsednik RS dr. Danilo Türk slovesno odprl vrata novega Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani.

Prizadevanje za postavitev slovenskega planinskega muzeja je staro skoraj toliko kakor organizirano planinstvo na Slovenskem, saj prve zapise o »alpskem« muzeju najdemo v Planinskem vestniku že leta 1901. Planinska zveza Slovenije je tako več kot stoletje podpirala idejo in aktivno sodelovala pri njenem udejanjanju.

Investitor Občina Kranjska Gora je za vodjo projekta Slovenskega planinskega muzeja imenovala Mira Eržena, predsednika Planinskega društva Dovje - Mojstrana in predsednika uprave Ustanove Avgusta

Delavca, ki je zbirala finančna sredstva (oba partnerja pri projektu).

Stavbo, podobno skalni gmoti, bivaku, so oblikovali dr. Boris Leskovec, Alja Vehovec in Rok Kajtna. Za oblikovanje razstave pa je investitorica Občina Kranjska Gora izbrala oblikovalsko skupino pod vodstvom dr. Sonje Ifko s Fakultete za arhitekturo v Ljubljani s sodelavci: oblikovalko Petro Stojisavljevič, grafičnim oblikovalcem Ivanom Iličem in strokovnjakom za avdio opremo Slavkom Zdešarjem.

Vsebinsko zasnovo je vodila skupina za vsebino, imenovana pri Projektne svet, in sicer predstavniki partnerjev pri projektu Planinske zveze Slovenije (Aleš Arih, Tone Tomše), Triglavskega narodnega parka (Janez Bizjak) in Gornjesavskega muzeja Jesenice (Irena Lačen Benedičič).

Na osnovi zbranega gradiva v okviru Triglavske muzejske zbirke, gradiva, ki ga je odstopila Planinska zveza Slovenije, gradiva v Gornjesavskem muzeju Jesenice, Triglavskem narodnem parku ter na osnovi izhodišč Projektne sveta Slovenskega planinskega muzeja in Planinske zveze Slovenije smo oblikovali vsebinski scenarij Slovenskega planinskega muzeja.

Vsebinske prispevke za stalno razstavo so prispevali: Janez Bizjak, Matjaž Deržaj, Romana Erhatic Širnik, Uroš Herlec, Stanko Klinar, Blaž Komac, Marinka Koželj Stepic, France Malešič, Jože Mihelič, Borut Peršolja, Nada Praprotnik, Marjan Raztresen, Franci Savenc, Matjaž Šerkezi, Tone Škarja, Danilo Škerbinek, Martin Šolar, Tone Tomše, Andrej Velkavrh in Matija Zorn.

Avtorici razstave sta kustosinji Gornjesavskega muzeja Jesenice Elizabeta Gradnik in Natalija Štular s sodelavci, saj je vsebinski del projekta pripravljalo več kot 100 sodelujočih iz

20 javnih zavodov in društev. Na stalni razstavi predstavljamo več kot 450 ekspanatov.

Cilj oblikovalcev razstave je bil ustvariti **sodobno razstavo**, ki bo sledila oblikovalskim trendom, da bo podajanje informacij prijazno in hkrati zabavno.

Razstava je **interaktivna**. Uporabljeni so sodobni avdiovizualni pripomočki in najnovejša informacijska tehnologija. Muzejsko pripoved doživljamo skozi lasten vzpon na goro.

Bogato filmsko, fotografsko in predmetno gradivo je predstavljeno v 11 vsebinskih sklopih, ki si jih obiskovalec lahko ogleda interaktivno ter je za svojo aktivnost z zbiranjem žigov na doseženem cilju (na vrhu) nagrajen.

Razstava je **delno prilagojena slepim in slabovidnim**.

VSEBINSKI SKLOPI:

1. Gore me kličejo

Prvi obiskovalci gora so iskali koristi, danes si želimo gibanja in sprostitve v neokrnjeni naravi.

2. Sem član planinske organizacije

Razvoj, oblike in pomen organiziranega gorništv.

3. Izbiram cilj in pot

Razvejane planinske poti, transverzale, markacije. Z množičnim obiskom gora raste potreba po varovanju okolja.

4. Pripravljam se na pot

Kako je bilo včasih, kako danes? Napotki in prikaz opreme za varen vzpon.

5. V gore grem z vodnikom

Zanimiv razvoj gorskega vodništva, ki predstavlja začetek današnjega turizma v gorah.

6. Hodim po gorskem svetu in ga spoznavam

Flora, favna, geologija, pokrajinska raznolikost in vreme v gorskem svetu, varstvo narave in Triglavski narodni park.

7. Če se zgodi nesreča

Najpogostejši vzroki za nesreče v gorah. Delovanje gorske reševalne službe od začetkov do današnjih dni.

8. Ustavil se bom v planinski koči

Poslanstvo in zgodovina planinskih koč. Napotki, ki veljajo za obnašanje v planinskih kočah.

9. Kot alpinist obiskujem domače in tuje stene in vrhove

Navdihujoči alpinistični začetki. Odprave v tuja gorstva, osvajanje najvišjih vrhov in najzahtevnejših sten.

10. Prispel sem na vrh

Spoznamo prvopristopnike, najbolj mi-kavna obeležja vrhov, razglede, orientacijo, običaje ob prvem vzponu...

11. Gore puščajo sledi

Doživetja gorskega sveta ustvarjajo zakladnico umetniških del.

Stalno razstavo bomo dopolnjevali:

- z občasnimi tematskimi razstavami,
- s prireditvami, predavanji, z videoprojekcijami,
- z izobraževalnimi (pedagoškimi, andragošskimi) delavnicami in
- s predstavitvami najnovejših domačih in tujih planinskih in gorniških dosežkov.

V muzeju je tudi stalna informacijska točka **Triglavskega narodnega parka** (partner pri projektu), namenjena varstvu in ohranjanju narave, hkrati pa doživljanju, obiskovanju in okoljskemu ozaveščanju. Ti cilji so v Julijskih Alpah tesno povezani s planinstvom in še posebej s poslanstvom Slovenskega planinskega muzeja.

Edini narodni park v Sloveniji tudi v muzeju kaže svoj vsenarodni značaj, saj so vsebine prepletene v poglavjih stalne razstave in v uvodnem filmu *Svetlobe gora*. Film je po besedilu dr. Matjaža Kmecla izdelala produkcijska hiša Arsmidia pod vodstvom scenarista in režiserja Igorja Likarja.

Gornjesavski muzej Jesenice je zagotovilo, da bo bogata planinska zgodovina slovenskega naroda raziskana, varovana in postavljena na ogled čim širšemu krogu obiskovalcev. Naše poslanstvo je skrb za prepoznavanje, ohranjanje, predstavljanje ter razumevanje žive, premične kulturne in naravne dediščine gornjesavske regije s posebnim poudarkom na planinski in železarski dediščini širšega slovenskega prostora.

Ob širši podpori partnerjev in sodelavcev smo si prizadevali ustvariti muzej, stičišče planincev, gornikov, »svetišče« za preučevanje, hranjenje in predstavljanje kulturne dediščine v najširšem smislu s področja zgodovine planinstva na enem mestu.

Ali nam je uspelo? Presodite sami ob obisku Slovenskega planinskega muzeja v Mojstrani. ●

besedilo Tone Kelbl
fotografiji Tone Kelbl

NA DOBRČO V SPREMSTVU DEŽJA IN SONCA

126. planinski pohod slovenskih jeklarjev SIJ-a je bil v soboto, 28. avgusta.

Dobrča je 1634 m visoka gora, ki se z gorenjske ravnine strmo dviga in je z nje kljub majhni višini lep razgled na Karavanke in Kamniške Alpe. Da bi bolj spoznali to goro, so planinski vodniki iz Lesc in Kroke zadnjo avgustovsko soboto pripravili 126. pohod slovenskih jeklarjev SIJ-a.

Da bo konec tedna slabo vreme, so vremenoslovci napovedovali že ves teden pred pohodom. Verjetno je to številne pohodnike, ki se radi udeležijo jeklarskih pohodov, odvrnilo od udeležbe. Vremenska napoved se je tudi uredila, tako da je na zbornem mestu v vasi Brezje pri Trziču, nedaleč od cerkve sv. Neže, padal dež. Kljub temu se nas je zbralo okoli 90 pohodnikov iz vseh koncev Slovenije. Pohod se je začel sladko, saj so nas organizatorji presenetili s toplimi krofi.

Po posvetu planinskih vodnikov smo se odločili za rezervno različico pohoda. Z avtobusi smo se odpeljali do vasi Vetrno, od koder smo se peš podali po makadamski cesti proti Dobrči. Po uri hoje smo prispeli do kraja, imenovanega Hibje; od tam je speljana markirana steza do planinske kočice. Med tem časom je prenehalo deževati in začelo se je tudi jasni. Na Podgorski planini so nas obsijali že prvi sončni žarki, še lepše vreme pa nas je pričakalo pri pet minut oddaljeni koči na Dobrči.

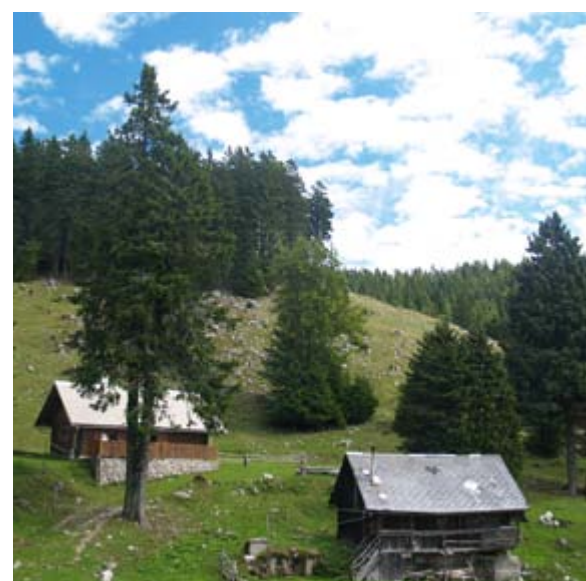
Kočica stoji na strmih južnem pobočju Dobrče, na kraju, imenovanem Kres. Tod so ob turških vpadih kurili kresove. Zaradi take lege je izpred kočice lep razgled po vsej Gorenjski, vidijo se Posavsko in Škofjeloško hribovje, Jelovica, Pokljuka z Julijskimi Alpami ter seveda Bled z otokom. Kljub izboljšanju

vremena smo bili prikrajšani za nekatere lepe poglede, posebno v dolino. Večina pohodnikov je počivala na toplem soncu pri koči, le peščica se je odločila, da osvoji vrh Dobrče. Po skupinski fotografiji in slovesu od prijaznih oskrbnikov smo se po makadamski cesti podali v dolino.

Pohod je minil brez nevšečnosti, kljub slabemu vremenu. Pohodniki smo bili dobro kondicijsko in psihično pripravljene za take razmere. Zaključek pohoda je bil v restavraciji Center v Lescah, kjer smo se okrepčali z bogračem. Za veselo razpoloženje je poskrbel tudi muzikant, ki je obenem pokazal nekaj čarovniških trikov. Tako kot začetek je tudi konec pohoda minil v znamenju dežja. Kljub temu je bilo slovo pohodnikov pristrčno, z željo po ponovnem snidenju na naslednjem pohodu. ●

• Junakinje in junaki, ki smo pohod izpeljali v grdo-lepem vremeni in pri tem še uživali

• Na Podgorski planini še živi skoraj pozabljena idila.

DUŠEVNO ZDRAVJE JE ISKANJE RAVNOVESJA

Duševno zdravje ni le odsotnost simptomov bolezni, ampak ga opisujemo kot splošno dobro počutje, zadovoljstvo, uspešno spoprijemanje s težavami; je vir blaginje, ki zaobsega dobro samopodobo, kakovost življenja, dobre medosebne odnose in socialno mrežo, ki posamezniku nudi oporo.

Včasih je prevladovalo mnenje, da so vzroki za naše zdravje ali bolezen povsem individualne narave, danes vemo, da okolje in družba, v kateri živimo, pomembno vplivata na to, kdo smo in kako se počutimo. Naša družbena realnost in odnosi so prežeti z logiko kapitala in potrošnje. Hiter tempo življenja nas odtuja od ljudi, ki so nam blizu, celo od samih sebe. Reklame si jemljejo pravico,

da nam povedo, kaj vse nam manjka, da bomo res srečni. Poplava nasmejanih, lepih, izpopolnjenih posameznikov ob vsemogočnih čistilih, neverjetnih higien-skih pripomočkih, statusnih avtomobilih ... je privid, ki nas še bolj frustrira.

V resničnem, ne virtualnem življenju pa ljudje ostajajo brez služb, brez osnovne finančne in socialne varnosti, zbolevalajo, negotovost in strah pred pri-

hodnostjo lezeta in prodirata v vse pore njihovega življenja. Po predvidevanjih bodo do leta 2020 duševne bolezni na drugem mestu najpogostejših bolezni v Evropski uniji, takoj za boleznimi srca in ožilja. **Ne, danes ni samoumevno in preprosto ostati telesno in duševno zdrav.**

Stiske in stres ljudje doživljamo, odkar obstajamo. Ob določenih prelomnicah (osamosvajanje, poroka, rojstvo otroka, selitev, upokojitev) se lažje soočimo z novimi zahtevami, medtem ko hujši stresni dogodki, kot so smrt bližnje osebe, huda bolezen, ločitev, izguba službe ali podobno, od nas zahtevajo več prilagoditvenih sposobnosti. Pa vendar smo ljudje skozi zgodovino doživeli in preživeli že precej hudih situacij (vojne, bolezni, lakota ...). Sposobnost uspešnega premagovanja stresov je tem večja, čim bolj se posameznik loteva življenjskih nalog in ovir **aktivno in angažirano**, čim bolj jih jemlje kot izziv in ne kot neobvladljivo prepreko in čim bolj je prepričan, **da lahko sam nadzoruje** dogodke in svoje življenje.

Za vzdrževanje in izboljšanje duševnega zdravja je socialna vključenost

oziroma podpora, ki jo posameznik dobi v svoji skupnosti, izjemnega pomena.

Pomembno je, da vemo, da nekoga skrbi za nas in nas ima rad, da nas nekdo spoštuje in ceni, da imamo občutek, da nekam pripadamo. Socialna varnost je preventiva duševnih motenj.

Med drugimi ukrepi je zelo pomembno, da so preventivne aktivnosti vladnih in nevladnih institucij dostopne in kakovostne. Neprecenljivi so tudi posamezniki in lokalna skupnost, ki zna in zmore prepoznati stisko drugih, se nanjo odzove in pristopi na pomoč. In prav ta občutljivost za sočloveka je tisto, kar moramo gojiti že pri najmlajših in razvijati, spodbujati v vseh življenjskih obdobjih.

Nekaj preprostih priporočil, kako lažje prenašati obremenitve in ohraniti dobro duševno počutje:

- ▶ Jejte uravnoteženo in raznovrstno hrano.
- ▶ Bodite telesno dejavni.
- ▶ Poskrbite za dovolj spanja.
- ▶ Bodite v stiku z naravo in živalmi.
- ▶ Poslušajte glasbo, plešite, berite knjige, pojdite v kino ...
- ▶ Bodite povezani z vsaj enim človekom iz vsake generacije, s po enim mladim, srednjih let in starejšim, pogovarjate se.
- ▶ Izogibajte se črno-belega gledanja, posploševanja, preveč optimističnih ali pesimističnih pričakovanj.
- ▶ Naučite se sprostitvenih tehnik.
- ▶ Če ste preobremenjeni, recite NE.
- ▶ Izogibajte se škodljivih oblik vedenja, kot so pogosto pitje alkohola, daljša uporaba pomirjeval in prenašanje. ●

Kam se lahko obrnete po pomoč

**Brezplačno svetovanje po telefonu: (01) 520-99-00, vsako noč med 19. in 7. uro zjutraj
116-123, 24 ur na dan
(01) 234-97-83, vsak dan med 16. in 22. uro**

Telefon za mlade: 080 1234

Za osebni posvet lahko pokličete na Center za psihološko svetovanje: (01) 251-29-50 med 12. in 19. uro

DUO MAKENA V ZNAMENJU SVOJEGA IMENA

V začetku prihodnjega leta bo izšla prva zgoščanka Marka Ogorevca in Kristine Brložnik.

Duo Makena sestavljata Marko Ogorevc in Kristina Brložnik. Sta pristna Korošca, doma na Prevaljah, le ime MAKENA je afriškega izvora in v prevodu pomeni "Happy one" ali po domače "srečko", kar pa ju tudi kar se da najbolje opiše. Marko se ukvarja z glasbo že od petega leta starosti, ko ga je oče začel učiti igranja na harmoniko. Pri sedmih se je navdušil nad igranjem na trobento in z njo tudi dokončal nižjo glasbeno šolo. Obiskoval je tudi ure klavirja in kitare. Sodeloval je pri godbi na pihala in gostoval na raznih glasbenih prireditvah. V njem se je skrivala želja po ustanovitvi

lastne skupine. Pred letom in pol je začel uresničevati svoje sanje. Na začetku je ustvarjal sam, a je hitro spoznal, da ni kos vsem zahtevam poslušalcev in naročnikov. Našel je Kristino.

Tudi Kristina je povezana z glasbo že od otroštva. Že majhna deklica je prepevala v zborih in prav tako končala nižjo glasbeno šolo, dobro igra na klavir. Izobraževanje je nadaljevala na srednji glasbeni šoli v Mariboru, v oddelku glasbeni stavek. Obiskovala je tudi ure solo petja. Poje še v ženskem pevskem zboru Karantanija.

Markovo in Kristinino ustvarjanje lah-

ko ločimo na dva dela. Prvi je klasičen **duet**, ko igrata na raznih obletnicah, rojstnodnevnih zabavah, hotelskih terasah, prireditvah ... Repertoar je zelo bogat in zajema aktualne uspešnice, evergreene, slovenske zimzelene uspešnice, hrvaške in jugo hite, narodno-zabavno glasbo, turbo folk, rock in še kaj.

Izvedbo podpirajo odlično ozvočenje, tako imenovani light show in animacija, ki jo izvedeta v slovenskem, hrvaškem, ruskem, angleškem ali nemškem jeziku.

Poizkušata se tudi kot **duet z lastnimi skladbami**. Doslej sta posnela šest skladb *Ko se zbudiš*, *A tebe ni*, *Zadnja noč*, *Ljubim ta svet*, *Saj sva za skupaj* in *Ko ljubezen se prebuja*. Skladbe so nastale v sodelovanju z znanimi slovenskimi glasbeniki Edvinom Fliserjem, Simonom in Diano Gimilšek (Duo Platin), Dejanom Dimcem (kitarist skupine Kingston) in avtorjem besedil Adijem Smolarjem.

Marko in Kristina sta se julija udeležila glasbenega festivala FENS 2010 v Kopru, kjer sta s pesmijo *Ko ljubezen se prebuja* zelo uspešno zastopala koroške barve. Predstavila sta se s plesno skupino Dimenzija iz Maribora v sodelovanju s koreografkinjo in stilistko Ano Žvorc. Avgusta je ta pesem postala Hit poletja Koroškega radia.

Za prihodnost napovedujeta novo skladbo z božično tematiko in v začetku prihodnjega leta izid prve CD-plošče.

Z veseljem se odzoveta vsakemu povabilu k sodelovanju in nastop izpeljeta v skladu z dogovorom in profesionalno. ●

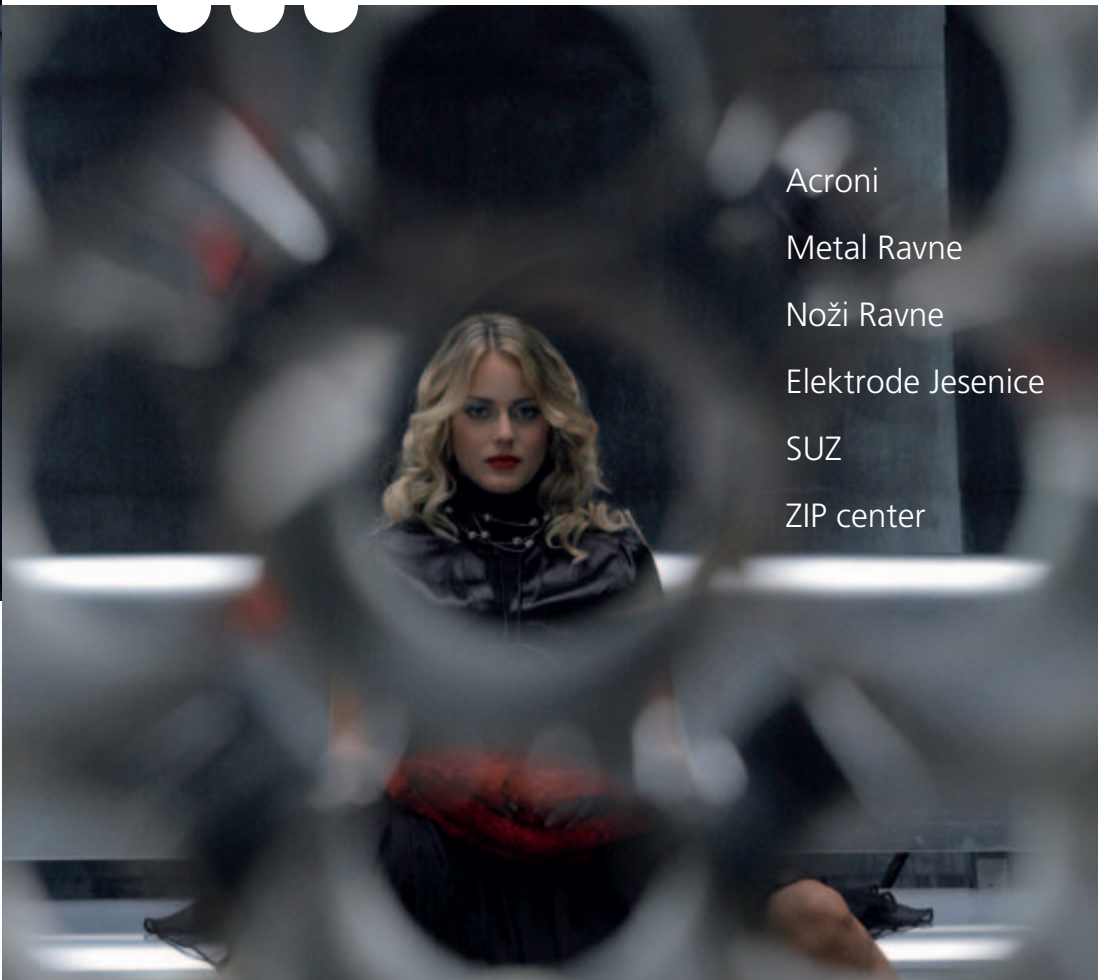
● Resnoba, na odru pa zaživita in izžarevata prav posebno energijo.

V najboljših stvareh na svetu je tudi slovensko jeklo.

sij
skupina

Slovenska industrija jekla

Acroni
Metal Ravne
Noži Ravne
Elektrode Jesenice
SUZ
ZIP center

KDO JE BOTER ŠPIK?

Le kdo ne pozna rubrike Kosobrinski Špik v našem časopisu? Velikokrat nas nasmeje tale naš Boter Špik, pa naj bo to hudomušna karikatura ali pa zapis o zdravnih rožicah, ki jih – roko na srce – marsikdo od nas sploh ne zna uporabljati. Zdaj pa bomo odkrili, kdo se skriva za Botrom Špikom.

▲ Boris Berginc, ki ga poznamo kot Botra Špika, nas nasmehe s pikrimi in z zbadljivimi domislicami in ...

Torej, kdo je Boter Špik?

Boter Špik rad malo špika in rad vidi, da vas njegove karikature spravijo v smeh in malo pozabite na resnobo, ki nas vse tako rada obkroža. Vesel je, če se ob prebiranju njegovih zdravstvenih nasvetov hudomušno nasmehnete in kakšen nasvet kdaj tudi upoštevate. Zna biti piker, zbadljiv, pa tudi iskriv. Drugače pa je Boter Špik psevdonim, pod katerim objavljam. Boris Berginc je moje ime, tlako pa bom odslužil v Jeklarni v Acroniju, prav v teh dneh. Sem velik ljubitelj narave, amaterski slikar, član DOPPS-a (Društva za opazovanje in preučevanje ptic v Sloveniji), rad imam zdravnih rožic, pa gobe, knjige in križanke, tudi v gledališču sem se preizkusil.

Od kod psevdonim Boter Špik?

V prejšnjih glasilih sem objavjal pod psevdonomimom Bober. Ko sem prišel v Acroni in začel objavljati, je bilo treba ime spremeniti. Ideja o psevdonomu Boter Špik se mi je utrnila pa čisto slučajno.

Pravite, da ste objavljali svoje prispevke tudi v drugih glasilih. Katerih?

Veste, jaz sem po osnovni izobrazbi natak. Pa sem kaj hitro ugotovil, da sem izbral napačen poklic. In sem šel na lov za drugo službo. Našel sem jo na Blejski Dobravi, v takratni podjetnici Iskre. Postal sem glavni urednik internega časopisa in objavjal prispevke v satirični prilogi. Pa tudi v drugih časopisih.

Se še spomnite, o čem ste pisali v prvem objavljenem članku?

To sega še v osnovno šolo, ko smo pisali prosti spis o prazniku spomina na mrtve. Objavljen je bil v časopisu Mladi kovinar z naslovom Postoj, kdor mimo greš, ta kraj je svet.

Poleg člankov nas razveseljujete tudi s karikaturami. Kdo vas je navdušil za slikanje?

Tudi tukaj korenine segajo v osnovnošolsko obdobje.

Pokojni akademski slikar Jaka Torkar nas je učil risanja in njegov komentar ob eni izmed mojih stvaritev je bil ravno prav velika motivacija, da sem s slikanjem nadaljeval. Do zdaj sem imel tri samostojne razstave, skupinsko pa tudi v Razstavnem salonu Dolik na Jesenicah.

Kakšni pa so bili začetki pisanja in risanja za naše interno glasilo?

V Acroniju je že tedaj izhajalo interno glasilo Novice, ki ga je urejala Lilijana Markež iz kadrovske službe. Opazila je, da so nekatere obrate krasile moje slike, povabila me je k sodelovanju in začel sem pisati.

Vaši članki so tematski, trenutno pišete o zdravilnih rastlinah in zeliščih. Od kod vam toliko znanja o teh rastlinah?

Zanimanje in veselje za floro in favno se razvija že od otroških let. Vedno sem bil rad veliko v gozdu, nabiral rož'ce, spoznaval njihove učinke in jih tudi preizkušal. Od tod tudi vzdevek Kosobrinski Špik. Česar nisem vedel, sem pa v knjigah poiskal. Vse se najde.

Včasih pa se zgodi, da kar ne najdemo več niti, kako ustvarjati, nastopi tako imenovani umetniški mrk. Kako takrat?

Ja, če ne gre, ne gre. Ampak to vzamem kot izziv. Vseskozi

iščem nekaj novega, drugače se naveličam. Verjetno zato tudi toliko hobijev, umetniška žilica me ne pusti pri miru. Misli za vsakomesečno izdajo internega časopisa se pojavijo največkrat čisto spontano in potem kar zagrizem v material. Seveda včasih tudi malo popravljam za sabo, ker me preveč zanese. Ujeti pravo mero pikrosti, zbadljivosti in poleg tega biti iskrov je včasih prava umetnost. Hitro se lahko prevesi v žaljivost, česar se pravzaprav najbolj bojim.

V teh dneh zaključujete službeno pot v Acroniju in odhajate v pokoj. Pomembna življenjska prelomnica za vsakogar. Ali imate že kakšne načrte?

Nadaljevanje začetega, za kar bo ostajalo več časa.

Kaj pa se bo zgodilo z Botrom Špikom?

Boter Špik ne more iz svoje kože in vas bo še vedno spremljal, malo popikal ter razveseljeval s svojimi napotki in karikaturnami. Se ne da.

Gospod Boris, najlepša hvala za vaš čas in za dolgoletno sodelovanje pri soustvarjanju internega glasila. Želimo vam čim več lepih trenutkov, predvsem pa zanimivih prigod, ki jih boste lahko prenesli na Botra Špika in tako hudomušno »popikali« tudi nas. ●

● ... še naprej nas bo zabaval iz upokojskega fotelja, saj je pred kratkim, kot sam pravi, »odslužil tlako« v Jeklarni Acronija.

besedilo Dejde

Sadje je mnogokrat jabolko spora.

Če ljubezen postavljaš na kocko,
pogosto pade dvojka.

Neroda je študentka, ki najprej pade,
da lahko kasneje opravi izpit.

Največ je pomagal, če sploh ni pomagal.

»Oprosti« je fraza,
ki ima pogosto figo v žepu.

IZ OGNJA ROJENI, USTVARJENI ZA TRAJANJE

TOPLOVALJANI IZDELKI:

• nerjavna jekla • ognjevdružna nerjavna jekla • konstrukcijska jekla • visokotrdnostna in obraboodporna jekla
ter ostala specialna jekla

HLADNOVALJANI IZDELKI:

• neorientirane elektropločevine • nerjavna jekla • ognjevdružna nerjavna jekla • jekla za poboljšanje • jekla za vzmeti
• mehka jekla za hladno preoblikovanje.

ACRONI

4270 Jesenice,
Cesta Borisa Kidriča 44, Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si, www.acroni.si

sij
skupina Slovenska industrija jekla

KOSOBRINSKI ŠPIK

Zimzelen – rastlinico plazečo tudi v vražah se omenja.

Če imamo vejico doma, imamo srečo, tegob nebroj takoj pojenja.

Vendar v resnici je prav zdrav, saj čisti kri in jo popravi, če z živci ni kaj prav, depresijo nam ozdravi.

Pri angini, žrela vnetju grgramo njegov čaj. Moč je v listih, ne v cvetju, pri belem toku vam pomaga naj!

Debelo črevo – so tam težave? Morda hemoroidi vas peste? Čaj je dober celo za zdrave, kaj šele, če za rane gre.

Bolehen človek bolj krepak postane, zdrav še večji je silak. Učinkovine so vam manj poznane. A priporočam! Naj ga jemlje vsak!

Žajbelj pri pečenki dobro dene, nekateri ga dajo na krompir, svež ali če ovene. Preveč žajblja povzroča pa prepir.

Ker deluje na nas krepilno, za živčne zagotovo ni. Vsebuje sestavino silno, pač boljših rož dovolj cveti.

Priporočam ga le za grgranje, sangviniki naj se ga boje, saj se jim poslabša stanje, prepiri hitro se vrste.

Saj isto, kar nam žajbelj zdravi, zimzelen zmore in še več. Zato sezi po rastlini pravi, če kakšen del telesa je boleč!

Naj ne zveni kot opravičilo, ker zgrešil sem kar nekaj rož. Saj mnogo jih je, kar obilo, in jaz včasih sem kar »šlampast« mož.

Mnogo zelišč pogojno je zdravnih, zato pustil sem jih kar v nemar. Po gozdovih, gorah silnih, povsod je videti rastlinic čar.

Zato hodimo po gozdovih in ledinah, zmerno naberimo, kar nam gre. Ko gremo po hribih in dolinah, lepoto užije naj srce!

Jaz več zdravja zaužijem, kot da mi kup opisanih zeli, ko z roso si obraz umijem, v ušesih mir, ko zrak diši.

Zato pojdemo v gore in gozdove! A potihoma, le ptiči naj pojo! Naberimo vtise nove! Ne po hrup, po mir pojdemo v goro!

Vem, da nisem doma v naravi. Tam sem le nepotreben gost. To imam nenehno v glavi, zato sem tam pohleven in preprost. ●

SMEH JE POL JABOLKA

Uspeh je bil zmeraj otrok drznosti.

Voltaire

Kakor sem nekoč svetoval nekemu najstniku:
Zmeraj stori to, kar se bojiš storiti.

Ralph W. Emerson

Učenec mora v vsem prekositi učitelja,
sicer za vselej ostane učenec.

Ezop

Poenostavljati zapletene stvari je sposobnost genijev,
zapletati preproste pa sposobnost norcev.

John F. Kennedy

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	PRIPRAVA ZA MAZANJE	KANADSKA PEVKA MORISSETTE	PTIČ Z NOVE ZELANDIJE	STAREJŠI CITROENOV AVTO	SLOVENSKI PEVEC (VILJI)	NOGOMETNI KLUB IZ MILANA	POŠKODBA TKIVA ZARADI TISČANJA	SPOJITEV DELOV V VIŠJO CELOTO	KEIRA JE IGRALKA KNIGHTLEY.	JADRANSKI OTOK	KRUTI RIMSKI CESAR	NESPO- DOBNA ŠALA	MITRA JE ŠKOFOVSKA KAPA.	SPRETNOST, VEŠČINA	DRŽAVA V VZHODNI EVROPI	SLOVENSKI NOGOMETAS (ALEKSAN- DER)
NEKDANJI CIPRSKI NADŠKOF IN POLITIK									PRIPADNIK INKOV				PTICA NJORKA			
PLAČILO PREŽIVNINE									SLOVENSKI PESNIK ŠALI				ODMEV, EHO			
ZAČETEK MISLI									SLAVKO AVSENIK							
TROPSKA KUKAVICA				IT. NOGOME- TAŠ (ALES- SANDRO)						LENNONOVA VDOVA (YOKO)				VALENTIN VODNIK		
KEMIJSKI ZNAK ZA LITIJ			KRAJ PRI VRHNIKI						STAR SLOVAN				USNJEN TRAK			
KLIN NA OSI			SOLI SOLITRNE KISLINE						SODOBNIK KELTOV				BLIŽAVA			
KLIN NA OSI						VIŠINSKA TOČKA NA ZEMLJE- VIDU	STENA SADJE, KI ODPADE, PREDEN DOZORI				ŠVEDSKO IME FINSKE LUKE TURKU				GLAVNO MESTO KAZAHSTANA	VODNA ŽIVAL S KLESČAMI
MAKARIOS JE BIL CIPRSKI NADŠKOF.	PSIČEK, PES	IVAN TAVČAR KNJIGA ZEMLJEVI- DOV			AVSTRALSKI MEDVEDEK VREČAR						ZANIČLJIV NAZIV ZA AZIJCA	TUJA PEVKA (AMANDA)				
RODOLJUB, DOMOLJUB					HRVAŠKI POLOTOK				BOG RIŽA V SINTOIZMU					STANKO ARNOLD		
KONEC MISLI									AMERIŠKA PEVKA (JOAN)					TELIČEK (NAREČNO)		
AMERIŠKI IGRALEC WALLACH				JEZERO V ETIPIJI					PREVA- JALKA JAKOPIN							ALAIN DELON
PRIPADNIK TATAROV				ANICA CEVC		ANGLEŠKA IGRALKA KNIGHTLEY			IGOR PRETNAR				NEMŠKA PEVKA			
DROBNA OSA						PREIZKUS ZNANJA, EKSAMEN						STARA PRESTOLNICA SEVERNE BABILONIJE				